

Ska vi låta städerna gro?

- En studie om stadsodling som planeringsstrategi för
hållbarhet i Malmö stad

Antonia Johansson

Lunds universitet, höstterminen 2020
Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi
SGEL36, Examensarbete inom kandidatprogrammet för samhällsplanering
Handledare: Ola Hall

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

In search of sustainable cities, the compact green city has become an ideal for urban planners globally and green infrastructure has been reevaluated since raised awareness of the multifunctions of greenery. Consequently, the interest in urban agriculture has been renewed and new forms of projects are currently being established internationally. Being an explicit advantageous sustainable planning strategy, the concept remains less explored in the field of human geography. This qualitative study aims to investigate the phenomena of urban agriculture in the city of Malmö and how it is related to current sustainable planning ideals. Based on interviews and document analysis the research explores attitudes and ideas among stakeholders in relation to the municipality in Malmö. Focusing on two different recent forms of urban agriculture, findings and analysis demonstrate various challenges and opportunities connected to strategies for a compact green city and the organisational establishment process. At the same time drivers and goals are identified with interests in different sustainability aspects. The thesis concludes that current sustainable planning ideals affect the way different urban agriculture projects are being established and prioritised. It emphasises the complexity of the versatile concept of urban agriculture as a sustainable planning strategy and the need for further investigation.

Keywords: *urban gardening, urban agriculture, urban planning, green infrastructure, sustainability*

Nyckelord: *stadsodling, urbant jordbruk, samhällsplanering, grön infrastruktur, hållbarhet*

Innehållsförteckning

Tabeller och figurer	3
1 Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställningar	5
1.2 Avgränsingar	6
1.3 Disposition	7
1.4 Studieområde Malmö	7
2 Litteraturöversikt	10
2.1 Odling i staden genom historien	10
2.2 Tidigare forskning	12
2.3 Teoretiskt ramverk	14
2.3.1 Hållbarhet och den täta staden	14
2.3.2 Grönytor i den täta staden	16
2.3.3 Hållbarhetsfix	17
3 Metod	19
3.1 Forskningsdesign och metodologi	19
3.2 Datainsamling	20
3.2.1 Litteraturöversikt	20
3.2.2 Semistrukturerade intervjuer	22
3.4 Dataanalys	25
3.4.1 Dokument	25
3.4.2 Intervjuer	27
3.5 Reflektion av forskningsmetoder	29
4 Resultat och analys	32
4.1 Empirisk analys	32
4.1.1 Drivkrafter och mål	32
4.1.2 Möjligheter	35
4.1.2.1 Lärdomar	35
4.1.2.3 Intresse för odling	37
4.1.3 Utmaningar	37
4.1.3.1 Långsiktighet	37
4.1.3.2 Tillgänglig mark	38
4.1.3.3 Organisation	38
4.2 Teoretisk analys	39
4.2.1 Stadsodling och hållbarhetsidealet	39

4.2.1.1 Intressen i den täta staden	39
4.2.1.2 Stadsodling som ett fix för hållbarhet	41
5 Avslutning	43
5.1 Slutsats	
5.2 Framtida forskning	45
Intervjuer	46
Dokument	46
Referenser	47
Bilagor	53
Bilaga 1 Visualisering av litteraturöversikt	53
Bilaga 2 Intervjuguider	54
2.1 Intervjuguide Malmö stad	54
2.2 Intervjuguide odlare	54
2.3 Intervjuguide fastighetsägare	55
2.4 Intervjuguide Stadsbruk	55

Tabeller och figurer

Figur 1. <i>Karta över Malmö med markeringar för kommersiella stadsodlingar och stadsodlingar på allmän platsmark.</i>	9
Figur 2. <i>Campbells planeringstriangel.</i>	15
Tabell 1. <i>Visualiserad översikt av samtliga intervjuer.</i>	24
Tabell 2. <i>Visualisering över dokumentanalys.</i>	26
Tabell 3. <i>Kodbok för analys.</i>	28

1 Inledning

Allt sedan publiceringen av Brundtlandrapporten *Our Common Future* 1987 har hållbar utveckling blivit ett koncept använt av många lokala myndigheter runtom i världen (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Detta i takt med att klimatet förändras som medför flera globala hot mot både mänskliga och naturliga system (Allen et. al., 2018). Med flertalet innebörder beroende på vem som tillfrågas kan idealen för en hållbar stad dock upplevas abstrakta och komplexa (Campbell, 1996). Tätare och grönnare städer är två koncept som däremot blivit betydelsefulla strategier på agendan för hållbar stadsplanering (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Medvetenheten har ökat om hur grönytors funktioner bidrar till miljön och människors livskvalitet i städer. Således har grönska blivit nödvändig för en tät stad med god kvalitet. Förtätning med integration av grön infrastruktur är därför en välanvänd strategi bland planerare i världen (Dixon & Wilkinson, 2015).

Att gröna utrymmen ska vara hållbara med god kvalitet ur många perspektiv har resulterat i omvärderingar av vilken typ av grönska som bör planeras för. Ett sätt att integrera grönska som fått ökat intresse inom denna planeringsdebatt är genom etablering av stadsodlingar, det vill säga odling inom stadens gränser. En rad projekt har påbörjats och genomförts av individer såväl som samhällsorgan med explicita mål att bidra till urban hållbarhet (Tornaghi, 2014). Vidare kan motreaktioner till massproduktion och invånarnas marginalisering från matproduktionen identifieras vara drivkrafter bakom detta växande intresse (Rasmusson, Andersson & Nilsson, 2016). Utvecklingen i Sverige kan på motsvarande sätt påvisas samtidigt som efterfrågan på lokalproducerad mat ökar bland de svenska konsumenterna (Berg & Andersson, 2015). Malmö är en av flera städer med pågående stadsodlingsprojekt och på kommunens hemsida kan följande läsas: “Stadsodlingar är en viktig del av Malmös stadsbild och bidrar med flera viktiga värden; social gemenskap i området, biologisk mångfald, folkhälsa, förståelse för naturen, attraktivitet och trygghet.” (Malmö stad, 2020a). Medan stadsodlingar tycks följa den globala planeringsagendan för hållbar utveckling kan detta hindras när det kommer till konkurrensen om mark i det täta urbana rummet samt i vilken form det mångfacetterade konceptet stadsodling utövas. Detta koncept är både gammalt och nytt då odling inom staden i olika former genom historien länge funnits. Att det nu också har börjat ta plats i planeringsagendan som en uttalad

förmånlig hållbarhetsstrategi gör att stadsodling också blivit av intresse inom bland annat disciplinen samhällsgeografi. Med ett växande intresse för stadsodling i många nya former etablerade med flera olika syften i det urbana rummet kan behovet av ökad kunskap inom ämnesområdet behövas. Då stadsodlingsprojekt har börjat växa fram i västvärlden, oftast med stöd från lokala myndigheter, på senare tid har färre akademiska studier riktats till dessa initiativ. Potentialen med stadsodling har uppmärksammats inom akademien men sällan ifrågasatts (Tornaghi, 2014). En avsaknad av följande frågor kan identifieras: hur, var och av vem får dessa stadsodlingar etableras? Vilka är egentligen drivkrafterna och målen hos olika intressenter med aktuella etableringar av stadsodlingar? Hur har stadsodlingsformerna utvecklats över tid? Behovet av kartläggning över pågående stadsodlingsprojekts betydelse, former, utmaningar och konflikter i dess specifika kontext och dess aktörer kan därför uppmärksammas för att fylla en del av denna kunskapslucka (Tornaghi, 2014). Eftersom stadsodlingsprojekt även tar form i flera städer i Sverige kan behovet av kartläggning här även belysas. Denna uppsats kommer därför att utforska aktuella stadsodlingsformer, dess betydelse, utmaningar och konflikter i staden Malmö. Detta genom att undersöka hur det aktuella hållbarhetsidealet i planeringen kan påverka aktuella strategier, attityder och tankar hos odlare, planerare och fastighetsägare i relation till kommunens.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka fenomenet stadsodling i Malmö och hur det förhåller sig till aktuella planeringsideal för hållbarhet. Detta genom att studera attityder och tankar om möjligheter, utmaningar, drivkrafter och mål med etableringen av stadsodlingar hos aktörer som odlare, planerare och fastighetsägare i relation till kommunens strategier. Med Malmö som studieområde kommer följande frågeställningar besvaras:

Hur förhåller sig fenomenet stadsodling till aktuella planeringsideal för hållbarhet?

- Varför och med vilka mål etableras stadsodlingar i Malmö sett ur olika aktörers perspektiv?
- Vilka möjligheter och utmaningar kan identifieras i etableringsprocessen av stadsodlingar?

Dessa frågeställningar kommer i denna studie att besvaras genom kvalitativa metoder för datainsamling, som vidare in i uppsatsen diskuteras och motiveras genom den övergripande frågan som speglar syftet. Således kommer semistrukturerade intervjuer med fem tillgängliga personer och två dokumentanalyser av Malmö stads gällande och kommande översiktsplan att genomföras. Denna data kommer sedan undersökas, analyseras, jämföras och tolkas utifrån det teoretiska ramverket.

1.2 Avgränsingar

Genom flera avgränsningar, korrigeringar och tillägg har denna studies frågeställningar preciserats och avgjort studiens omfattning och genomförbarhet. Att odla inom stadens gränser kan göras på många olika sätt, men stadsodling i denna studie berör kommersiell stadsodling och stadsodlingar skötta av föreningar på offentlig eller privat mark (för definition se avsnitt 2.1). Därför har exempelvis kolonilotter som sköts av privatpersoner valts bort. Arbetet berör de tre hållbarhetsdimensionerna, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och en balans mellan dessa kan beskrivas som visionen för en hållbar stad. Planeringsidealet den täta gröna staden kan således identifieras vara en strategi för detta. Eftersom utgångspunkten för denna uppsats är samhällsplanering har undersökningen av tidigare forskning om ämnet fokuserats till samhällsplanering (se avsnitt 2.2). Detta har vidare resulterat i avgränsningen till hållbarhetsidealet. Med tidigare kunskap om svensk planering har valet av studieområde baserats på existerande stadsodlingsprojekt i Sverige. Uppsatsen är geografiskt avgränsad till studieområdet Malmö och centrerat kring kommunen som en central markägare och utredare av förorenad mark, vilket vidare motiveras i nästkommande avsnittet (se avsnitt 1.4). Forskningen koncentreras alltså till ett fall istället för flera.

1.3 Disposition

I uppsatsens inledande del introduceras ämnesområdet och problemformulering, syfte och frågeställningar presenteras. Här beskrivs också dess avgränsningar och studieområdet motiveras och kontextualiseras. Därefter presenteras litteraturoversikten som introducerar begrepp inom ämnesområdet och dess historiska kontext. Litteratur och tidigare forskning om ämnesområdet behandlas och teoretiska koncept definieras också kapitel två. Nästa kapitel beskriver och

motiverar sedan tillvägagångssätten för insamling och analys av data. Dess begränsningar diskuteras även i detta kapitel. Efter detta behandlas resultatet och analysen av empiriskt material. Det analyserade materialet presenteras tematisk ordning enligt frågeställning och jämförs, kontrasteras och tolkas sedan utifrån det teoretiska ramverket. Uppsatsen avslutas sedan genom det sista kapitlet som besvarar frågeställningar, diskuterar slutsats och anger förslag på framtida forskning. Varje kapitel inleds med en beskrivning av vad som kommer att behandlas.

1.4 Studieområde Malmö

I södra delen av Sverige vid Öresundsbron, som förbinder Sverige med Danmark, ligger staden Malmö med landets mest kulturpåverkade landskap (Jönsson, Åhman & Erlandsson, 2021). Här finns även en av landets mest bördiga jordbruksmark som upptar 30 procent av kommunens yta. Kommunen är en av de större markägarna i staden och förvaltar ungefär 10 000 hektar mark varav 5000 är jordbruksmark, 200 är skog och resten är stad (Stadsodlingsnätverket i samarbete med Malmö stad, u.å.a). I Sverige har Boverket (2012;2016) publicerat en allmän vägledning för hur översiktsplanen ska behandla grönstrukturplanering och även i samband med förtättningsdebatten finns en idéskrift om hur förtätning rekommenderar utföras med kvalitet anpassad efter plats. Förtätning har således blivit en del av Malmö stads aktuella planeringsstrategier och är en del det övergripande mål i den gällande översiktsplanen. Med ett mål om balans mellan de tre hållbarhetsaspekterna har den aktuella översiktsplanen tre prioriterade inriktningar: förtätning med grönska, grön tillväxt och ökad sysselsättning och att göra det offentliga rummet till en demokratisk, trygg, jämställd och kulturell arena (Malmö stad, 2018). Som en större markägare av kommunytan kan Malmö stad identifieras spela en central roll i etableringsprocessen av stadsodlingar i staden.

Idag finns flera olika möjligheter till att odla inom Malmö stads gränser och valet av detta studieområde kan motiveras utifrån flera faktorer. Odling kan göras på kvartersmark för enskilt och allmänt ändamål, som är all mark som inte utgör en allmän plats eller vattenområde enligt detaljplan. Detta beroende på vad markanvändningen är preciserad för i detaljplanen. Det är kommunen som alltså tar fram och ansvarar för att detaljplanen följs (Boverket, 2020a). På allmän plats kan odlingar också etableras och detta är mark som enligt detaljplan är avsedd för

gemensamma behov som inte får inhägnas (Boverket, 2020b). Av kommunen Malmö stad kan mark hyras i olika storlekar av privatpersoner eller organisationer och förskolor. Detta görs på kolonilotter eller odlingslotter mindre än 200 kvm som är kommunal kvartersmark utspridd över 25 olika områden i Malmö (Malmö stad, 2020b; Malmö stad, 2020c). År 1895 etablerades första koloniområdet i Malmö som var det första i Sverige (NE, 2020). Sedan dess har koloniversksamheten varit en del av staden (Malmö Stad, u.å.). Dessa två typer har valts bort då dessa koncept existerat sedan 1900-talet i staden (Malmö stad, 2020b; Malmö stad, 2020c).

Några alternativa former av stadsodling som uppkommit i staden under senare tid är stadsodling på allmän platsmark och kommersiell stadsodling som finns etablerade utspridda över staden (se figur 1). Föreningar kan genom skötselavtal utan kostnad få tillgång till allmän platsmark och etablera en odling. I staden finns just nu sex stycken stadsodlingar av denna typ. Om det istället är kvartersmark en förening funnit intressant kan markägaren vara villig till hyra ut denna, som då till exempel hyresvärden (Malmö stad, 2020). För kommersiell odling har Malmö stad i samarbete med Vinnovaprojektet Stadsbruk etablerat odlingsområdet i Vintrie 2018 som arrenderas ut säsongsvist till kvadratmeterpris (se kapitel 2.1). Detta är jordbruksmark ägd av kommunen och här kan ett större område på minst 600 kvadratmeter hyras av ett företag (Stadsbruk, 2016). Ett annat odlingsområde som är skapat av Stadsbruk är situerat i Västra Skrävlinge och Botildenborg där ena delen ägs av Botildenborg och det andra är kommunal mark som hyrs ut. I jämförelse med de andra typerna av odling är försäljning av produkter från dessa odlingar tillåten (Stadsodlingsnätverket i samarbete med Malmö stad, u.å.b). Med en lång historia av kolonilotter kan Malmö, som också var en av de första kommunerna i Sverige med flera typer av stadsodling, kan valet till detta studieområde motiveras. På grund av pågående pandemi av COVID-19 har studieområdet inte kunnat besökas, men valet hade då också varit passande eftersom området är nära situerat forskaren.

Figur 1. Karta över Malmö med markeringar för kommersiella stadsodlingar och stadsodlingar på allmän platsmark. Bild: ©2020 Google. Datakälla: Malmö stad, 2020 & Stadsodlingsnätverket, u.å.. Redigering: Antonia Johansson, 2021

2 Litteraturöversikt

I följande avsnitt ges en överblick av litteratur och tidigare forskning inom ämnesområdet. Litteraturen som presenteras i detta avsnitt ligger till grund för utformningen av denna studie. All forskning inom området kan inte behandlas i denna uppsats, men relevanta artiklar har valts i relation till denna studies syfte. Detta för att placera uppsatsen i en bredare teoretisk kontext. Annan information om ämnet som dess historiska kontext presenteras även här för att förstå resultatdelen. Teoretiska koncept kommer också att definieras och används vidare för att analysera samlad empiri och för att behandla frågeställningar. Teorierna kommer ifrån en tvärvetenskaplig bakgrund inom samhällsgeografi och samhällsvetenskap och används därför med syftet att beskriva och kritisera.

2.1 Odling i staden genom historien

Att odla i och omkring staden är inget nytt fenomen utan har genom historien varit en viktig källa till livsmedelsproduktion, sysselsättning och överlevnad (Berg & Andersson, 2015). Det var runt goda jordbrukslandskap som de första städerna växte fram i världen, vilka också genom historien har formats av hur mat produceras. I Sverige från medeltiden och fram till mitten av 1800-talet fanns oftast stora landområden i centrum av staden som var avsedda för odling. Dessa områden kallades för stadsjordar och utanför staden fanns så kallade landerier eller malmgårdar, brukade av mer välbärgade stadsbor (Rasmusson, Andersson & Nilsson, 2016). När det moderna samhället istället började växa fram och effektiviserades blev denna lokala odling av mindre betydelse. Med hjälp av teknisk utveckling blev effektiva transporter tillgängliga och massproduktionen av livsmedel tog fart längre bort från staden. Dessutom förbättrades förvaringen av livsmedel genom kyl och frys. Den småskaliga lokala livsmedelsproduktionen förlorade sin konkurrenskraft (Berg & Andersson, 2015). Fram till början av 1900-talet tog odling i staden form som rörelser för samhällsförbättring, bland annat i koloniområden, skolträdgårdar och med egnahemsrörelsen. Runtom i världen uppstod liknande kampanjer som skulle försörja stadsbor under kris- och krigstider. I och nära svenska städer fanns också familjeägda handelsträdgårdar baserade på stadens avfall som var vanligt förekommande under

denna tid. Under efterkrigstiden flyttade livsmedelsproduktionen allt längre från staden ju mer samhället effektiviserades (Rasmusson, Andersson & Nilsson, 2016).

Parallellt med dessa samhällsförändringar har kolonilotts rörelsen delvis levt kvar i Sveriges städer. Detta mest i form av ett litet stycke mark med blommande trädgård och inte så mycket nyttoodling, men som en upplevelse av den svenska sommaren och det naturliga (Berg & Andersson, 2015). Den första koloniträdgårdsföreningen kan nämnas var Pildammskolonin i Sverige som etablerades i Malmö år 1895 (NE, 2020). Under 1990-talet, i exempelvis New York och Berlin uppstod initiativ för att odla mat för konsumtion i och med det ökade intresset för alternativa livsstilar och odling började återigen ta plats i staden. Med insikter om matens betydelse och motreaktioner på massproduktion spreds detta intresse i västvärlden (Rasmusson, Andersson & Nilsson, 2016). Som kontrast till dagens livsmedelsproduktion som sker långt ifrån staden har odling i urbana områden åter blivit uppmärksammat i världen. Samtidigt som odling i västvärldens städer blivit en fråga av intresse är det vanligt förekommande som en fråga om matsäkerhet i andra länder (Tornaghi, 2014). Många nya stadsodlingsprojekt har idag börjat ta form i städerna och detta har likaså blivit aktuellt i Sverige (Berg & Andersson, 2015). Till exempel Stadsbruk som var ett Vinnovastöttat projekt startat år 2014 med 13 involverade parter i Göteborg, Malmö, Kristianstad och Växjö. Detta var ett projekt med målet att skapa modeller för kommersiell stadsodling och har fortsatt drivas av Xenofilia i Malmö sedan 2016 (SLU, 2016).

Stadsodling är ett begrepp med flera bemärkelser och kan förekomma i många olika former. Exempelvis på olika typer av mark med olika ändamål. Urban agriculture, urban gardening eller urban farming är exempel på engelska uttryck för detta begrepp. Lokaliseringen i stadsmiljö eller stadsland är dock något som alla bemärkelser har gemensamt (Rasmusson, Andersson & Nilsson, 2016). Stadsodling innebär alltså att odla, bearbeta och distribuera mat och andra växter inom ett urbant område. Detta kan bland annat ske på marknivå, vertikalt, på tak, i växthus, på balkonger, på kolonilotter, på offentlig och privat mark eller som gerillaodling. När det kommer till hur stadsodlingarna drivs kan detta skilja sig mellan vem som driver det och med vilket syfte. Runtom i världen har projekt bland annat startats av organisationer, individer, kommuner eller kooperativ (Tornaghi, 2014). De kan alltså skötas och brukas som en hobbyverksamhet eller ideellt och vara medlemsbaserade eller kommersiella (Rasmusson, Andersson & Nilsson, 2016).

I denna studie kommer den sistnämnda formen att benämnas som kommersiell stadsodling. Kommersiell stadsodling är således en affärsmässig verksamhet som baseras på odling och tjänsteproduktion för att göra ekonomisk vinning och skapa arbetstillfällen i staden, på marknivå eller taknivå. Odlingar som sköts och brukas ideellt av en förening på offentlig eller privat mark definieras som stadsodling. Med fokus på kommersiell stadsodling kommer denna studie även att behandla stadsodling som sköts av föreningar.

2.2 Tidigare forskning

Den tillgängliga litteraturen om stadsodling är begränsad eftersom ämnet är relativt nytt inom fältet samhällsgeografi. Ämnet har även undersökts en del inom andra discipliner som exempelvis miljövetenskap och sociologi. Samtidigt kan redogöras för att kolonilotter och gemensamma trädgårdar fått varierande uppmärksamhet i samhällsplaneringen under 1900-talet. Detta som planeringsideal i bland annat USA, som “City Beautiful”, och Storbritannien (Lawson, 2004; Hall, 2014). Den brittiske stadsplaneraren Ebenezer Howard utvecklade exempelvis sina idéer om att kombinera det bästa av stad och landsbygd i sin bok *Garden Cities of To-morrow*. Detta i ett industrialiserat London vid sekelskiftet då den moderna staden visat på dåliga levnadsförhållanden. Howard menade att en grupp av människor med olika kompetenser skulle leva i harmoni med naturen och skapa gemenskap genom sin egen “garden city”, situerad nära staden men ändå på landsbygden med ett större grönområde. Denna ekonomiskt oberoende trädgårdsstad hade bestämda gränser för antalet människor och storlek, vilket skulle resultera i flera städer på lagom avstånd från varandra. Det kollektiva ägandet och gemenskapen, tillsammans med naturen var något Howard belyste skulle skapa en välfungerande stad utan statlig inverkan. Letchworth i Storbritannien kom att bli den första trädgårdsstaden. Howards tankar som planeringsideal spreds genom Europa och ut i världen, men i andra tolkningar, under första halvan av 1900-talet (Hall, 2014). I Sverige kan tolkning finnas i Enskede Trädgårdsstad i Stockholm (NE, 2020).

Bortsett från de utopiliknande tankarna är idéer om att återskapa kontakten mellan natur och människa i staden identifierat vidare omdiskuterat i slutet av 1900-talet. Då medvetenheten ökat om hur stadsutvecklingen har många effekter som påverkar samhället negativt har relationen

mellan naturen och staden åter belysts. Detta sedan det mångtydiga konceptet hållbar utveckling börjat spela en allt viktigare roll i planeringsdebatten. Grön stadsplanering har blivit en del av detta och därmed kan sociala former av naturen i staden ses ta form, bland annat stadsodlingar. Att studera detta har således blivit av intresse i bland annat kritisk urbangeografi (Jonas, MacCann & Thomas, 2015). Med ökad medvetenhet om ekologisk hållbarhet och sociala aspekter av dessa framväxande stadsodlingsprojekt kan ett intresse för hur olika aktörer involverade i planeringsprocessen identifieras studeras av flera. Detta bland annat hur lokala myndigheter integrerar stadsodling som ekosystemtjänster eller för livsmedelsproduktion i sin planeringsstrategi för att skapa resiliens. I *Governing urban gardens for resilient cities: Examining the 'Garden City Initiative' in Taipei Critical geography of urban agriculture* studeras exempelvis hur ett stadsodlingsprogram i Taipei fungerar och hur etableringsprocessen gick till med både statliga och privata aktörer involverade. Studien reflekterar över hur planeringspolicys för stadsodlingar kan skapas för pågående ekologiska, ekonomiska och sociala utmaningar. Det föreslås således att många aktörer från olika organisationer och lokala myndigheter bör inkluderas i samarbeten för att skapa fungerande projekt. Likaså dras slutsatsen att lokala planeringsstrategier för stadsodling krävs. Strategierna bör utvärdera projektens specifika kontext och involvera allmänheten för att stadsodlingsprojekt inte ska tolkas som neoliberalt uttryck som endast följer marknadskrafter (Hou, 2018).

I kontrast till detta undersöker Walker (2014) i sin studie *Urban agriculture and the sustainability fix in Vancouver and Detroit* hur lokala statliga myndigheter i Nordamerika kan använda sig av stadsodling som ett verktyg för sin hållbarhetsplanering i den ekonomiska konkurrenskraften. Samtidigt finner Walker (2014) att det finns existerande gräsrotsrörelser inom stadsodling med motreaktioner. Frågan om hur marken är omtvistad i planeringsidealet för den täta staden, vilken plats stadsodlingen får och hur skötsel av marken kvarhålls är andra perspektiv i litteraturen. Studien *urban green spaces in the compact city: The (re-)negotiation of urban gardening in Swiss cities* undersöker kolonilotternas minskade prioritet i Schweiz planering och hur detta har ersatts av nya stadsodlingsformer som följer tillväxtdiskursen (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). *The Planner in the Garden: A Historical View into the Relationship between Planning and Community Gardens* ger ett historiskt planeringsperspektiv av hur mark prioriterats för kolonilotter genom tiden och hur historien kan påverka dagens

planeringsprocess (Lawson, 2004). Sammanfattningsvis kan komplexiteten och utmaningarna med detta framväxande koncept stadsodling som planeringsstrategi med dess mångtydighet och olika intresser i det urbana rummet belysas.

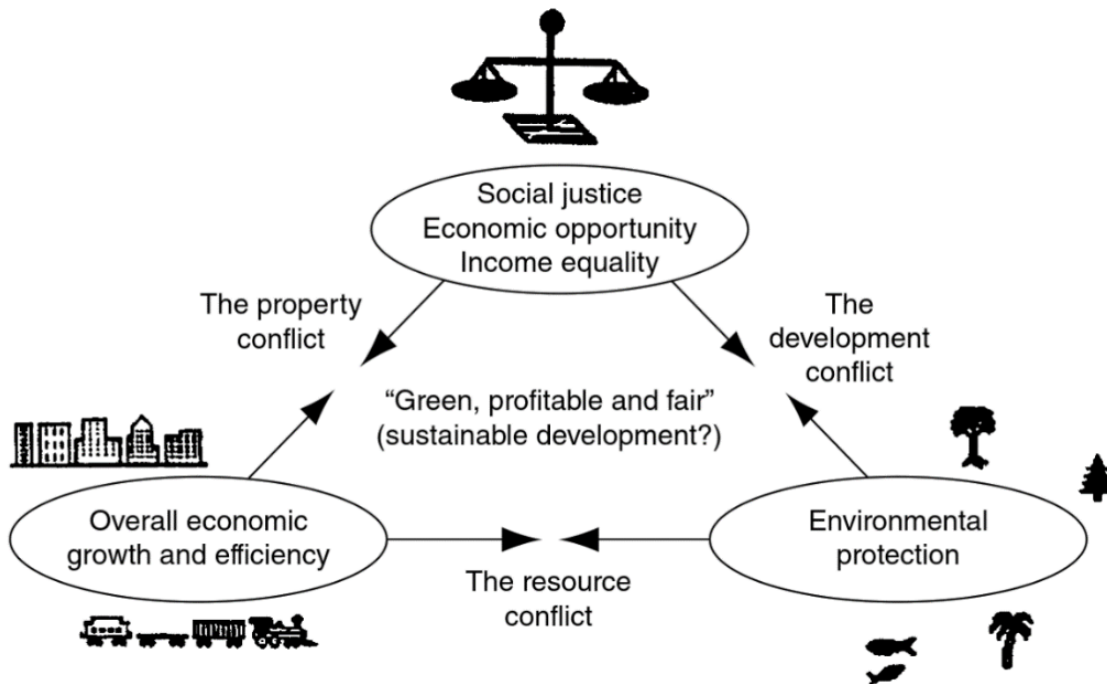
2.3 Teoretiskt ramverk

2.3.1 Hållbarhet och den täta staden

Enligt Brundtlandrapporten *Our Common Future* definieras hållbar utveckling som “[...] utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra framtida generationers förmåga att tillfredsställa sina behov” (förf.Övers.) (WCED, 1987, s.43). Efter att denna rapport publicerades har hållbar utveckling blivit en central del i planeringen av städer men definitionen har kommit att tolkas olika (Haaland & Konijnendijk van den Bosch, 2015). Det centrala konceptet kan identifieras vara omtvistat då det finns många definitioner och kan därför uppfattas vara något som formas av den miljö det utspelas i och inte som ett enda universellt ideal (Campbell, 1996; Zimmermann, 2001). Däremot har hållbarhet vanligen definierats med lösningar baserat på de tre dimensionerna ekonomisk, social och ekologisk. Dessa lösningar har använts var för sig och oftast med mera fokus på en dimension (Campbell, 2016).

Hållbar utveckling kan enligt den amerikanske stadsplaneraren Scott Campbell (1996) beskrivas som en triangel med hörnen ekonomiska, ekologiska och socialt rättvisa (economic growth, environmental protection, social justice) intressen i samhället. De tre olika hörnen får olika prioritet bland planerare beroende på eget intresse och mellan dessa hörn kan konflikter därför uppstå samtidigt som hörnen är beroende av varandra (se figur 2). Idealet som finns i mitten med en balans mellan alla kan vara en utmaning att uppnå (Campbell, 1996). Med denna triangel ville Campbell (1996) däremot belysa hur tidigare koncept lagt fokus på konflikten mellan människa och natur medan det också finns en tredje dimension, den sociala konflikten. En av dessa konflikter kan identifieras mellan det sociala och ekonomiska, *The Property Conflict*, om ägandet och användandet av exempelvis mark eller bostäder. Här finns intressekonflikter mellan tillväxt och rättvisa bland olika aktörer, som till exempel hyresvärdar och hyresgäster, i det urbana rummet. Konflikten mellan tillväxt och rättvisa är därför även interrelaterade då båda hörnen behöver varandra för överlevnad (Campbell, 1996). En del av hållbar utveckling belyser

således Campbell (1996) vara ägandekonflikten mellan privata intressen och intressen för allmännyttan, vilket denna uppsats utgår ifrån.

Figur 2. Campbells planeringstriangel (Campbell, 1996, s. 298)

Sedan sökandet efter den hållbara staden började har alltså samspelet mellan natur och människa adresserats. Därför har även städernas utformning, var gränsen mellan staden och landsbygden går, ifrågasatts. Följaktligen har den urbana expansionen i takt med urbaniseringen blivit något problematiskt i sammanhanget. Detta då det bland annat kräver bilburen transport, exploaterar värdefull jordbruksmark och har effekter på miljön (Jonas, MacCann & Thomas, 2015). Som en motsats till detta har planering för den täta staden blivit en vision för hållbar utveckling. Denna planeringsstrategi har kommit att användas allt mer bland lokala myndigheter globalt. Den täta staden karaktäriseras bland annat av tät blandad bebyggelse i nära relation till tidigare exploateringar och sammanlänkad kollektivtrafik som ger god tillgång till både lokal service och jobb. Detta ska således motverka de negativa effekterna av urban expansion (urban sprawl) (Haaland & Konijnendijk van den Bosch, 2015).

Campbells triangelmodell för hållbar utveckling kan emellertid bedömas som ett förenklat kritiskt perspektiv av hållbar planering samtidigt som han belyser komplexiteten med begreppet. Hur ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar förtätning som planeringskoncept är kan även ifrågasättas. Frågor som antagandet om hur trafiken och energiförbrukningen egentligen reduceras, på vilket sätt konceptet implementeras och hur det möter behovet hos invånare har bland annat belysts av kritiker. Kritisk forskning har visat på både fördelar och nackdelar med detta koncept som används runtom i världen (Haaland & Konijnendijk van den Bosch, 2015). Något förtätning ibland kan medföra är luftföroreningar, trafikstockningar och sociala ojämlikheter är (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). En annan nackdel som allt mer bevisas är bortfallet av både privata och offentliga grönytor som en effekt av förtätning (Haaland & Konijnendijk van den Bosch, 2015). Trots dessa kritiska aspekter kan förtätning identifieras ha varit av betydelse och påverkat planeringstraditioner (Haaland & Konijnendijk van den Bosch, 2015).

2.3.2 Grönytor i den täta staden

I takt med att städer förtätas i världen har grönytor blivit allt färre (Dixon & Wilkinson, 2016). Detta blir tydligt i debatten om hållbar utveckling där medvetenheten om naturen som resurs till stadens liv vuxit (Jonas, MacCann & Thomas, 2015). Intresset inom planering för att integrera mer grönska som en del av städer, istället för att kompensera, har blivit större. Detta för sina ekologiska, ekonomiska och sociala värden (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Grön infrastruktur, det vill säga alla sorters grönytor inom staden till exempel träd, parker och trädgårdar, är en term som används för att beskriva detta (Dixon & Wilkinson, 2016). Världsnaturfonden (2019) beskriver i sin rapport *Grönare städer – framtidens städer* att med grönytor i staden kan biologisk mångfald stödjas, ekosystemtjänster skapas och den miljömässiga kvalitén ökas på en och samma plats. Grönytor kan alltså bidra till invånarnas hälsa och välmående i staden och till det urbana ekosystemet genom exempelvis luftförbättringar. Dessa kan också bidra till ekonomiska värden då kvaliteten i det urbana landskapet förbättras och blir mera attraktivt. Samtidigt har en efterfrågan på grönytor också utvecklats. Detta som ett resultat av förändrade livsstilar som söker efter rekreation och fritid med en ändrad attityd till naturen (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). I och med denna förändring har intresset för stadsodling också återskapats

(Wilkinson & Torpy, 2016). Idealet för grönska i täta städer har blivit ledande inom planeringen för hållbar utveckling (Dixon & Wilkinson, 2016).

Dock kan detta vara en utmaning då grönytor minskar som en effekt av förtätningen av städer, som tidigare nämnt (se kapitel 2.1). Detta särskilt i Australien och Asien och till en lägre nivå i Europa, enligt forskarna Haaland och Konijnendijk van den Bosch (2015). Minskande grönyta per capita är ändå bevisat i västliga europeiska städer samtidigt som grönytor här också har ökat. I detta fall kan problemet med placering och kvalitativa förändringar av grönytor belysas (Haaland & Konijnendijk van den Bosch, 2015). Med förtätningen av staden har således mark blivit en omstridd vara för att optimera ekonomisk vinning och grönytor en del av denna konflikt (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Att integrera ny grönska i en stad som redan saknar utrymme eller att kvarhålla grönytor istället för nybyggnationer skapar utmaningar för planeringen. Likaså kan prövningar finnas i frågor som vilken typ och kvalitet av grönyta och för vem den är tillgänglig. Samtidigt som grönytor kan skapa ekonomiska värden kan det också bringa social ojämlikhet. De olika funktionerna med privata och offentliga grönytor kan exempelvis inte heller kompensera varandra (Haaland & Konijnendijk van den Bosch, 2015). Därför kan stadens olika intressenters behov och efterfrågan identifieras vara en balansgång för planeringen och dess roll i att förhandla olika intressen på ett neutralt sätt. Att skapa utrymme för stadsodling som grön infrastruktur kan således uppfattas vara ett dilemma för planerare (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Med planering för grönska i den täta staden kan motsättningar påträffas, men på samma gång är grönskans betydelse för människors välmående och den biologiska mångfalden accepterat bland många (Haaland & Konijnendijk van den Bosch, 2015).

2.3.3 Hållbarhetsfix

Konceptet *Urban sustainability fix*, som i denna uppsats benämns hållbarhetsfix, har kommit att användas bland kritiska urbangeografer studerande städers planeringsstrategier. Ett kritiskt perspektiv som påvisar att hållbarhet har blivit en del av strategin för att säkra investeringar för städers entreprenörslika profil i konkurrensen under neoliberalism (While, Jonas & Gibbs, 2004). Forskarna While, Jonas och Gibbs (2004) finner således hållbarhetsargument för utvecklandet av det urbana rummet anpassade efter nya invånarens efterfrågan och tryck på livskvalitet. Denna

hållbara stad skapar alltså livskvalitet för de som är villiga och kan konsumera. Detta koncept adresserar hur nationella strategier sätter press på lokala myndigheter att skapa hållbarhetsstrategier för att vara konkurrenskraftig mot andra städer (While, Jonas & Gibbs, 2004). Att aktivt välja särskilda hållbara strategier menar While, Jonas och Gibbs (2004) har blivit en nödvändig del av stadens politiska ansvar till att följa det internationella kravet på att växa i den globala konkurrenskraftiga sfären. Hållbarhet kan enligt konceptet uppfattas innebära en förutbestämd design för miljömässig hållbarhet genom att stadens ledning aktivt väljer vissa ekologiska och sociala hållbarhetsstrategier för att bevara ekonomisk tillväxt (While, Jonas & Gibbs 2004). Konceptet hållbarhetsfix belyser således att alla aktörer, både privata och offentliga, i det urbana landskapet blivit medvetna om relationen mellan hållbara förbättringar och stadsutveckling med ekonomisk tillväxt. Lokala myndigheter i staden etablerar därför hållbarhetsstrategier som inte går emot ekonomisk utveckling. Konceptet visar också på att strategierna inte ska provocera allmänhetens intresse och hållbarhet blir därför ett användbart verktyg eller ett fix för att göra omstridda urbana utvecklingsprojekt till något givet (Jonas, MacCann & Thomas, 2015).

I denna studie används konceptet den täta staden som ett planeringsideal som kan förklara olika intressen bland aktörer i staden. Detta för att det är ett omtvistat begrepp, men också en central del av dagens planeringsideal för den hållbara staden. Hållbarhetsidealet uppmärksammar också vikten av grön infrastruktur och dess kvalitet i den täta staden. Definitionen av hållbar utveckling används här enligt Campbells (1996) planeringstriangel utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna med fokus på intressekonflikten *The Property Conflict* som belyser intressekonflikter mellan rättvisa och tillväxt. Detta kan å andra sidan inte förklara allt då ägandekonflikten också enligt Campbell (1996) är beroende av de andra konflikterna. *The Urban Sustainability fix* appliceras sedan i studien för att kontrastera dessa förklaringar med olika sorters stadsodling som en korrigerande för staden att marknadsföra sig. Detta då hållbarhetsargument belyses vara en nödvändig planeringsstrategi för städer följande den internationella interurbana konkurrenskraften med ekonomisk hållbarhet som främsta mål.

3 Metod

I detta avsnitt presenteras vilka metoder som använts för datainsamling och analys i forskningen. Avsnittet syftar till att förse läsaren med heltäckande information och motivation till hur forskningen designats, genomförts, val som tagits och dess begränsningar.

3.1 Forskningsdesign och metodologi

Då utgångspunkten för denna kvalitativa forskning är ämnet stadsodling eller *urban farming* som på senare tid blivit ett växande intresse inom samhällsplanering har litteraturoversikten legat till grund för utformningen av forskningsdesignen för denna uppsats (se kapitel 2). Tidigare forskning har undersökt, i samband med hållbarhetsfrågor, hur olika aktörer är involverade med olika intressen i planeringsprocessen för stadsodling vilket inspirerat till formulering av frågeställningar som vidare lett till undersökningsenheten och valda metoder för denna uppsats. Forskningsdesignen har därför skapats utifrån forskningsfrågan som behandlar ett aktuellt fenomen som forskaren inte kan styra över och kan därför motivera valet av fallstudie (Yin, 2007). Genom att undersöka den aktuella situationen för stadsodling och involverade aktörer i Malmö samt deras intressen idag kan detta skeende identifieras vara utom forskarens kontroll att styra över. Detta kan å ena sidan skapa mindre bredd vilket kan leda till att viktiga perspektiv undgås, men å andra sidan möjliggöra djupgående förståelse (Laurie & Jensen, 2016). Likaså har fallstudie valts då strategin är lämplig när det kommer till att besvara frågor som “hur” och “varför”, likt frågeställningen för denna studie (Yin, 2007). Uppsatsens frågor behandlar exempelvis hur aktörer tänker om fenomenet stadsodling och varför stadsodlingar etableras. Denna kvalitativa forskningsdesign är passande när det kommer till småskaliga forskningsprojekt inom mindre utforskade ämnesområden, som denna studies ämnesområde stadsodling (Jensen & Laurie, 2016).

Med kunskap om den svenska planeringsprocessen, som är platsspecifik, kan valet av ett svenskt perspektiv vidare motiveras. Fallet har därför valts genom ett övervägande mellan existerande stadsodlingar och planeringsstrategier då fenomenet i en hållbarhetskontext i är relativt nytt i Sverige (se kapitel 2.2). Med en induktiv utgångspunkt har alltså förståelsen mellan teori och

empiri successivt vuxit fram (Jensen & Laurie, 2016). Detta då det till en början inte funnits någon teori att skapa hypoteser från. Dock har empiri för denna studie samlats i takt med det vetenskapliga förklarings sättet framvuxit. Forskarens förkunskap bör dock belysas då det denna kan påverka hur verkligheten observeras, vilket också gör det svårt att helt frångå en teoretisk utgångspunkt. Relation mellan fenomen och dess kontext har också gett upphov till flera variabler av intresse som påverkat denna teoretiska utveckling av insamling och analys av data. Med oklara gränser mellan fenomenet och dess kontext kan valet av fallstudie också stärkas (Yin, 2007). I detta fall kan den aktuella situationen för stadsodling och involverade aktörer samt deras intressen identifieras vara fenomenet. Malmö stads planeringsstrategier kan då vara fenomenets kontext. Samtidigt som fenomenet också kan utgöra en kontext för att förstå Malmö stad planeringsstrategier. Valet av fallstudie kan således vara passande för denna studie som söker förklara och utforska det relativt outforskade ämnesområdet samt tillåter även flera datainsamlingsmetoder (Denscombe, 2018; Yin, 2007).

3.2 Datainsamling

Metoder som är använda för denna datainsamling har valts med syftet att besvara studiens frågeställningar. För att skapa en mer fullständig bild med flera perspektiv av studieområdet har både dokument och intervjuer använts för denna datainsamling. Majoriteten av data har varit av kvalitativ karaktär som behandlar ord och dess innebörd (Denscombe, 2018). Med hjälp av triangulering av olika data har fynd kunnat jämföras och utvecklas i en sekventiell ordningsföljd. Litteraturoversikten har således skapat grunden till att vidare kunna genomföra fem intervjuer med personer representerande relevanta aktörer inom området.

3.2.1 Litteraturoversikt

Syftet med genomförandet av litteraturoversikten är att utforska ämnet i existerande akademisk litteratur och annan relevant information om stadsodling i förhållande till fallet Malmö. Detta för att skapa en översikt över tidigare forskning och dess metoder. Med hjälp av denna metod kan också redovisas för hur denna uppsats förhåller sig till tidigare forskning. Likaså har denna datainsamlingsmetod valts för att identifiera hur denna forskning kan bidra (Jensen & Laurie, 2016). Att utveckla mera insiktsfulla frågor inom området som drivs av tidigare forskning kan också motivera genomförandet av litteraturoversikt (Yin, 2007). Litteraturoversikten har därför

valts bestå av ett historiskt perspektiv på konceptet för att definiera det. Vidare presenteras tidigare forskning baserat på den genomförda artikelsökningen som också har legat till grund för det teoretiska ramverket.

Eftersom uppsatsen utgår från den multidisciplinära disciplinen samhällsplanering söktes akademiska artiklar genom databasen Elseviers Scopus-metodik med sökordet *urban planning* i kombination med följande: *urban agriculture*, *urban farming*, *urban garden*, *rooftop garden*. Sökningen omfattades av valen Document, Title abstract keyword och articles utan någon tidsbegränsning och genomfördes i november 2020. De olika sökorden valdes eftersom stadsodling är mångfacetterat och för att då kunna tillgå så många artiklar på ämnet som möjligt. Ordet *Sustainability* valdes bort eftersom detta visade sig planeringsrelaterade artiklar. Därefter gjordes ett urval av artiklar utifrån mest citerade och relevans för denna studies syfte. Artiklar valdes också efter dess syfte och metod som var relevant för denna studies fall. Eftersom ämnet är relativt nytt inom akademien fanns mindre antal artiklar att tillgå (se bilaga 1). Med hjälp av urvalet kunde därför flera artiklar sökas genom referenslistan i valda artiklar (Denscombe, 2018). Storleken på urval ökade i takt med att kunskap om vilka enheter som krävs för forskningssyftet utforskades. Detta kan å ena sidan medföra problem då det inte går att förutsäga storlek från början och är därför tidskrävande. Kvaliteten på de valda artiklar kan också variera då det är forskarens subjektiva bedömning, men artiklarna har samtidigt valts i relation till relevans för denna studies syfte och frågeställning (Denscombe, 2018).

Parallellt undersöktes koncept som hållbarhet och relationen mellan natur och stad inom planeringen i tillgänglig litteratur som behandlats i tidigare kurser på kandidatprogrammet Samhällsplanering - urban och regional utveckling. Detta gjordes för att få ett historiskt och aktuellt planeringsperspektiv på hur relationen mellan natur och stad planerats för eftersom de flesta artiklar från databasen visade sig beröra dessa planeringsteoretiska områden. Med material i större mängd och begränsad tid kan relevant information dock ha frångåtts. För att få ett svenskt historiskt perspektiv på stadsodling och Malmö genomfördes också en dokumentanalys av fritt tillgängliga komplementära dokument via Malmö stads hemsida och Google. Genom denna skrivbordsstudie kunde information samlas för att skapa en grundlig förståelse av fallet,

skapa intervjuguide, finna nyckelpersoner och för att vidare kunna triangulera information från intervjuer.

3.2.2 Semistrukturerade intervjuer

Fem semistrukturerade intervjuer med informanter från Malmö stad, fastighetsbolaget MKB, Vintrie odlingsområde och Stadsbruk Botildborg har genomförts i detta arbete. Urvalet av informanter grundar sig i den genomförda skrivbordsstudien där aktörerna påträffats. En intervjumetod innebär att data baseras på vad människor säger sig göra. Detta i kontrast till exempelvis dokument där fokus läggs på vad som dokumenterats och skrivits om studieområdet. Denna metod har valts då den syftar till att samla kvalitativ data som kan utforska komplexa fenomen på djupet där nyckelpersoner kan ge privilegierad information med hjälp av sin erfarenhet och position (Denscombe, 2018). I detta fall kan nyckelpersonerna också bidra med värdefull information baserat på känslor, åsikter och uppfattningar om strategier om stadsodling i Malmö. Vid semistrukturerade intervjuer läggs samtalsfokus på informanten som tillåts utveckla sina idéer och ge mera utförliga svar. Intervjuaren utgår ifrån en intervjuguide (se bilaga 2) med förutbestämda ämnen och frågor som ska besvaras under intervjun men kan vara flexibel (Denscombe, 2018). Detta flexibla tillvägagångssätt har därför valts för att samla utförlig kvalitativa data genom att tillåta frågor utvecklas och ändras under forskningens gång. Intervjuerna har därför varierat efter att mer information samlats för varje genomförd intervju samtidigt som de alla utgått från intervjuguiden med bestämda ämnen skapad för att besvara frågeställningarna. Att hantera och transkribera semistrukturerade intervjuer kan dock innebära mycket material och tidsåtgång. Samtidigt kan också delar av materialet vara av mindre relevans eftersom informanten tillåts utveckla sina svar.

Alla fem genomförda intervjuer var personliga förutom den sista där två forskare från olika projekt var intervjuare med en informant. Fördelen med personliga intervjuer är att forskaren har kontroll och kan sätta sig in i samtalet då det bara är en informants tankar som behandlas, vilket också förenklar vägledningen genom intervjun (Denscombe, 2018). Detta gjorde det därför svårare att följa intervju 5 då olika intervjuguider följdes av de olika forskarna. Alla intervjuer spelades in för att transkriberas, vilket kan ha påverkat informanterna till att känna sig mindre avslappnade. Detta kan å andra sidan förändras efter en stund (Denscombe, 2018). På grund av

restriktioner om social distansering till följd av pågående pandemi av viruset covid-19 var alla intervjuer internetbaserade via mötesplattformen Zoom. Detta förenklade således forskningsprocessen med mindre tidsåtgång för resande. Intervjuerna genomfördes således i realtid och med visuell kontakt vilket skapade en intervju lik en intervju ansikte mot ansikte, men på geografiskt avstånd. Dock kan detta ha medfört både positiva och negativa effekter av intervjuaren, till exempel ett avstånd socialt för att forskaren kan tendera till att bli ofokuserad och mindre närvarande under internetbaserade intervjuer. Å andra sidan kan detta avstånd reducera intervjuareffekten då en direkt interaktion kan bidra med en känsla av obehag för informanten (Denscombe, 2018). Med en neutral hållning togs intervjuareffekten i åtanke under intervjuerna då informantens svar alltså kan påverkas av intervjuaren.

Den första intervjun genomfördes med en nyckelperson från fastighets- och gatukontoret på Malmö stad som med hjälp av kontakt med miljöförvaltningen identifierats (se tabell 1). Valet att kontakta miljöförvaltningen gjordes för att förvaltningen är nämnd på Stadsodlingsnätverkets hemsida. Informanten befann sig på jobbet medan forskaren intervjuade från sitt hem. Detta kan som tidigare nämnt ha medfört både positiva och negativa effekter (Denscombe, 2018). Att båda parterna befann sig på en välkänd plats kan bidra till en känsla av bekvämlighet. Samtidigt som det kan vara svårare att tyda uttryck och gester än om det hade varit ansikte mot ansikte. Intervjun upplevdes som bekväm och pratsam där intervjuaren hade mindre kontroll att styra samtalet vilket kan ha resulterat i att information gick miste om.

Den andra intervjun genomfördes med en nyckelperson från fastighets- och gatukontoret på Malmö stad som med hjälp av kontakt med miljöförvaltningen också identifierats. Likt den första intervjun befann sig båda parterna på en bekväm plats vilket kan ha bidragit till att informanten gav uppriktiga svar. Detta då intervjun upplevdes som avslappnad och informanten gavs tid och möjlighet att utveckla tankar. Dock behöver inte detta innebära fullt ärliga svar.

Genom mejlförfrågan till flera aktiva odlare i Malmö valdes den tredje nyckelperson vid första svar eftersom tidsbegränsning här var en faktor. Denna intervju genomfördes likt de tidigare intervjuerna. Informanten befann sig på sin odling medan intervjuaren befann sig hemma. Detta bidrog till ett avslappnat intervjusamtal, men det var svårare att tyda uttryck då det var relativt

mörkt på platsen. Tiden då intervjun genomförs kan också ha effekter på intervjun eftersom koncentration krävs från forskaren och tiden kan således ha inverkan på forskarens sinnesstämning (Denscombe, 2018).

Vidare valdes MKB fastigheter genom snöbollsmetod då aktören påträffats under skrivbordsundersökningen och nämndes under en av de tidigare intervjuerna. Nyckelpersonen identifierades via mejlkontakt med företaget och intervju fyra genomfördes online likt tidigare intervjuer med båda deltagande hemifrån. Detta kan ha bidragit till en känsla av trygghet från både informanten och intervjuaren. Trots detta upplevdes intervjun jäktad men avspänd och varade kortare än de andra intervjuerna. En effekt av detta är att viktig information kan här ha missats.

Den femte nyckelpersonen är identifierad genom snöbollsurval då aktören nämndes under flera tidigare intervjuer och valdes därför att kontaktas (Denscombe, 2018). Detta då aktören framgick vara central inom området. På annat sätt genomfördes intervju 5 som tidigare nämnt med två intervjuare från olika forskningar och detta även på engelska. Språket kan ha begränsat intervjuaren eftersom engelska inte är första språk för någon av deltagarna. Detta kan alltså ha påverkat hur deltagarna uttryckte sig och kan ha bidragit till intervjuareffekten. Intervjuareffekten innebär att beroende på hur informanten uppfattar intervjuarens identitet kan svaret variera. Bland annat kan etniskt ursprung, kön och ålder inverka på svarets mängd och ärlighet (Denscombe, 2018). Samtidigt upplevdes intervjun vara avslappnad och svaren välutvecklade vilket kan vara en effekt av att alla deltog hemifrån. Med två intervjuare upplevdes intervjusamtalet även svårare att kontrollera då intervjufrågorna inte följde samma syfte fullt ut.

Tabell 1. Visualiserad översikt av samtliga intervjuer.

Intervju	Datum	Intervjutyp	Informant
1	2020-11-25 13.10-13.50 40 minuter	Personlig Via Zoom	Arrendeenheten, Fastighets- och gatukontoret, Malmö stad
2	2020-11-26 10.00-10.40 40 minuter	Personlig Via Zoom	Samordnare, Fastighets- och gatukontoret, Malmö stad

3	2020-11-30 16.00-16.40 40 minuter	Personlig Via Zoom	Odlare vid Vintrie odlingsområde
4	2020-12-02 13.00-13.20 20 minuter	Personlig Via Zoom	Strategisk hållbarhet, MKB Fastigheter
5	2020-12-08 10.00-11.00 60 minuter	Personlig med två forskare Via Zoom	Stadsbruk Botildenborg

Dessa fem semistrukturerade intervjuer genomfördes med syftet att behandla denna studies frågeställningar. Informanterna valdes beroende på tillgänglighet genom snöbollsurval och med hjälp av skrivbordsundersökningen. De nyckelpersoner som alltså kunnat tillgås inom ramen av resurser och tid har därför valts.

3.4 Dataanalys

Följande analysmetoder av intervjudata och dokument har valts för att få en bättre förståelse av datan. Detta för att vidare kunna beskriva, jämföra och tolka materialet med hjälp av det teoretiska ramverket.

3.4.1 Dokument

Syftet med genomförandet av dokumentanalysen är att behandla gällande och kommande översiktsplan för Malmö stad för att få en uppfattning av vilken roll stadsodling har i kommunens övergripande planstrategi. Denna dokumentanalys grundar sig i den tidigare genomförda litteraturöversikten där dessa dokument påträffats. En översiktsplan är obligatorisk för alla kommuner i Sverige och ska fungera som ett politiskt styrdokument av riktlinjer för användningen av all mark och vatten i kommunen. Denna plan är dock inte bindande men ger en långsiktig plan på utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen (Nyström & Tonell, 2012). Dokumenten kan däremot vara en stabil form av data då de sparas och är offentligt tillgängliga (Denscombe, 2018). Via Malmö stads hemsida kunde dessa dokument skaffas tillträde till. Fördjupningsdokument fanns även att tillgå som till exempel prioriterade strategier för hållbarhet och dokument om stadsodling på allmän platsmark, vilka valdes bort då syftet med analysen är

att få en övergripande bild av hur planstrategier för stadsodling i kommunen explicit skrivits om. Å andra sidan hade en analys av hållbarhetsdokument även kunnat göras för att förstå om och hur stadsodling omskrivs utan att det explicit nämns och detta i en hållbarhetskontext, vilket kräver tydlig dataförankring (Denscombe, 2018).

Dokumentanalysen har valts för att kunna triangulera information som framkommit av intervjuer. Detta för att både kontrollera och jämföra intervjudata utifrån de olika aktörernas intressen, men också för att leta efter dolda budskap i vad som skrivs i dokumenten. Fördelarna med triangulering är alltså att information kan med denna metod kontrolleras eller fungera som kontrastering av fynd från olika data (Denscombe, 2018). Genom kvantifiering av ordförekomst utfördes analysen med hjälp av sökning i dokumenten efter frekvensen av ordet *stadsodling*. Detta för att se om konceptet förekommer och i så fall i vilken position i texten (se tabell 2). Därefter kunde tolkning av innehållets mening göras kvalitativt och sedan jämföras med hur detta är uttryckt av intervjurens resultat. Här bör dock belysas att forskaren spelar en roll i tolkningen (Denscombe, 2018).

Tabell 2. Visualisering över dokumentanalys genomförd 2020-11-28.

Namn	År	Utgivare	Frekvens av ordet stadsodling	Ordets förekomst i mening	Ordets förekomst i rubrik	Ordets förekomst i kapitel
<i>ÖVERSIKT SPLAN FÖR MALMÖ Planstrategi</i>	Antagen av kommunfullmäktige 2018	Malmö Stad	1	“Malmö stad ska ha en positiv inställning till invånarens önskemål och initiativkrig självförvaltning, exempelvis stadsodling - där det är lämpligt	Gröna och blå miljöer för rekreation och hälsa	Genomförande av översiktsplan

				satt i relation till allmänna intressen.” (sid. 49)		
<i>ÖVERSIKT SPLAN FÖR MALMÖ Översyn 2019-22 Underlag för samråd</i>	Godkänd av kommunstyrelsen 2020, ej antagen	Malmö stad	1	“Stadsodling är ett betydelsefullt inslag i staden både för rekreation och matproduktion.”(sid. 40)	Landsbygd och jordbruk	Park, rekreation, natur, jordbruk

3.4.2 Intervjuer

Genom att förbereda intervjudata för analys transkriberades alla inspelningar efter att intervjuerna var genomförda. För att sedan kunna analysera data behövde en kodbok designas som hjälp till att kunna organisera data efter teman i relation till frågeställning. Denna tematiska analys skedde därför i två steg. Innehållet i intervjudata granskades noggrant vid transkribering och lästes om för att låta forskaren komma så nära sitt material som möjligt (Denscombe, 2018). I denna process antecknades flera insikter och teman som framkom. Därefter utvecklades koder som grundas i datainnehållet samt tidigare forskning inom ämnet som båda styrs av denna studies forskningsfråga (Farthing, 2016). Koderna valdes alltså för att belysa visioner, strategier och intressen. Vissa koder förändrades under kodningens gång och analysenheten valdes att bestå av både meningar och stycken samtidigt som dessa även kunde tillhöra flera koder. Detta för att inte isolera orden ifrån sitt sammanhang och för att förstå innehållets olika mening. Koderna drivkrafter och mål valdes därför att slås samman då flera informanter uttryckte mål även som drivkrafter. Samverkan som kod valdes att belysas då flertalet erfarenheter av etableringsprocessen uttrycktes beröra kontakt med kommunen. Denna analysmetod valdes således för att kunna beskriva, förklara och tolka intervjuretats utifrån syfte.

Tabell 3. Kodbok för analys.

Kod	Definition	Referensexempel
Drivkrafter & mål	Händelser eller faktorer som resulterat i etablering av stadsodling och strategier för det samt vision med konceptet identifierat av informant. (t.ex. miljömässiga mål, ekonomiskt intresse, politiskt intresse, självförsörjande)	<p>“Det har ju funnits också ett behov kan jag säga alltså vi har ju i Malmö stad haft de här odlingslotterna till privatpersoner [...]” (Informant 1, 2020-11-25)</p> <p>“Så de måste ha ett företag för att kunna vara här och det är ju med tanke på Malmö stads mål: öka sysselsättning, öka biologisk mångfald och...” (Informant 1, 2020-11-25)</p>
Möjligheter	Möjligheter med stadsodling och strategier för stadsodling identifierat av informant	“Här finns då också möjligheter sen att göra det här åtta hektar ytterligare. Vi får ju lära oss lite grann nu.” (Informant 1, 2020-11-25)
Utmaningar	Hinder och utmaningar med stadsodling och strategier för stadsodling identifierat av informant	“Vad är de här faktorerna som möjliggör en sådan här typ av odling så är det ofta det största hindret marken.”(Informant 3, 2020-11-30)
Samverkan	Önskat samarbete eller pågående samarbeten med kommunen eller andra aktörer	<p>“Men jo vi skulle väl önska ännu mer samarbete, alltså samordning mellan olika former av odling i stan.” (Informant 2, 2020-11-26)</p> <p>“Sedan såklart så arbetar vi tillsammans med kommunen och partners för hitta långsiktiga lösningar för mark.” (Informant 5, 2020-12-08, Förf.Övers)</p>
Ekonomisk hållbarhet	Explicit uttalande om ekonomisk hållbarhet (ekonomisk tillväxt)	“Men jag har ju liksom fokus på ekonomisk hållbarhet för det är det enda sättet jag ser att jag kan

		komma vidare på det här.” (Informant 3, 2020-11-30)
Social hållbarhet	Explicit uttalande om social hållbarhet (social rättvisa)	“Malmö stads syfte är väldigt tydligt fokus på det sociala. Ja. Öka tryggheten i området är en väldigt viktig faktor som vi märker att de här bidrar till till exempel.” (Informant 2, 2020-11-26)
Ekologisk hållbarhet	Explicit uttalande om ekologisk hållbarhet (bevarande av miljön)	“För att jag har ett ekologiskt hållbart perspektiv i det för att jag har KRAV-certifiering men också att tänka på hur jag odlar saker.” (Informant 3, 2020-11-30)

3.5 Reflektion av forskningsmetoder

Forskningsdesignen och metoder har valts efter genomförbarhet enligt tillgänglig tid och resurs för att besvara de frågor forskningen bygger på (Denscombe, 2018). Trots denna beskrivning och motivation till val som gjorts kan både svagheter och styrkor med dessa finnas. För att skapa en mera heltäckande information som besvarar frågeställningen valdes olika metoder, men hade kunnat vara fler för att stärka validiteten för denna fallstudie. Resultatet av denna triangulering behöver således inte innebära att en fullständig bild (Denscombe, 2018). Beträffande dokumentanalysen finns även svagheter med denna valda metod. Den låga förekomsten av ett ord behöver inte betyda att ett politiskt intresse finns och forskarens tolkning av detta bör belysas. Andra ord som exempelvis hållbarhet och dess förekomst kunde istället ha behandlats. Detta för att analysera hur stadsodling skrivs om implicit. Alternativa tillvägagångssätt, som analys av flera dokument och enkätundersökning för det allmänna intresset, övervägdes således vilket hade kunnat bygga upp forskningens förklaring och slutsats än mer (Yin, 2007). En planerare på Malmö stad hade också varit önskvärd då ett planerarperspektiv hade kunnat bidra till denna studie eftersom den behandlar just planering. Likaså hade flera odlare och andra fastighetsbolag varit att föredra som då hade kunna bidra med flera perspektiv. Detta då MKB är helägt av Malmö stad vilket innebär att bolaget arbetar för att bidra till kommunens mål. Med

mera information om stadsodling i dess mångfacetterade former och komplexitet hade också avgränsning till endast ett stadsodlingsområde kunnat göras samtidigt som detta gav flera jämförbara perspektiv. Inom tidsram och tillgänglighet kan dock valda metoder finnas möjliga i förhållande till syftet.

Beträffande forskningsdesignen valdes den då den kan identifieras passande vid småskaliga forskningsprojektlikt detta med begränsad tid och resurser (Yin, 2007). Med fallstudier kan förståelse på djupet av ett komplext fenomen i dess kontext uppnås (Flyvbjerg, 2006). Dock bör precisionen av resultatet och dess generaliserbarhet belysas då detta kan innebära begränsningar med fallstudien. För att undvika detta har forskningsprocessen valts göras så systematisk som möjligt genom en teoretiskt analytisk bas och forskningen har låtits granskas (Yin, 2007). Att undersöka hur stadsodling och hållbarhetsstrategier fungerar på en plats kan således bidra till värdefulla insikter om den enskilda platsen men kan också ge mer generaliserbar förståelse på andra platser. Då detta är ett relativt nytt ämnesområde kan också denna forskning utgöra en start till vidare forskning på andra platser och således bidra till planeringen. Valet av teoretiskt ramverk baseras på tidigare forskning i förhållande till syfte och frågeställning och kan å ena sidan finnas vara applicerbart för denna studies resultat. Dessa förklaringsmodeller hade å andra sidan kunnat appliceras än mer beroende på studiens omfattning och analysnivå då exempelvis konceptet *Urban Sustainability fix* hade kunna fördjupas med empiri som också hanterar nationell nivå (Yin, 2007). Detta då konceptet även behandlar relationen mellan nationell och lokal ledning. Dock kan komplexiteten att mäta sambandet mellan fenomen och förklaring belysas (Yin, 2007).

Forskarens roll, påverkan och tolkning och etiska frågor bör uppmärksammas genom hela forskningsprocessen. Vid produktionen och analysen av kvalitativ data spelar forskaren en viktig roll och därför bör öppenheten kvarhållas genom hela processen (Denscombe, 2018). Därför kan forskarens intresse för stadsodling och gröna utrymmen i staden här redogöras för som också kan ha påverkat denna forskningsprocess objektivitet. För att undvika detta har närmandet av analysen genomförts med öppet sinne. Detta genom att utvärdera värderingar och erfarenheter som kan tänkas inverka och således försöka utesluta dessa. Därför har avvikelser och kritiserade förklaringar i analysen inkluderats, vilket kunde ha genomförts än mer för att stärka analysen.

Alternativa slutsatser och förklaringar för denna forskning kan därför finnas beroende på forskare och tolkning.

4 Resultat och analys

I detta kapitel presenteras resultatet och analysen. Denna del syftar således till att behandla syfte och frågeställningar med hjälp av intervjumaterial och dokumentanalys som undersöks, analyseras och jämförs i avsnittet empirisk analys. Vidare tolkas och analyseras resultatet utifrån det teoretiska ramverket i teoretisk analys. Utifrån frågeställningarna har följande teman kodats: möjligheter, utmaningar, samverkan, ekonomisk hållbarhet, ekologisk hållbarhet, social hållbarhet, drivkrafter och mål. Genom att besvara frågeställningarna kommer essensen av det analyserade materialet här att presenteras för att i nästa kapitel vidare diskuteras.

4.1 Empirisk analys

4.1.1 Drivkrafter och mål

Från dokumentanalysen framkom att frekvensen av ordet stadsodling i gällande och kommande översiktsplan endast nämns en gång. Enligt gällande översiktsplan antagen av kommunfullmäktige 2018 ska kommunen ha “[...]positiv inställning till invånares önskemål och initiativ kring självförvaltning, exempelvis stadsodling – där det är lämpligt satt i relation till allmänna intressen.” (Malmö stad, 2018, s. 49). Detta nämns här under rubriken *Blå och gröna miljöer för rekreation och hälsa*. I kommande översiktsplan som är i samråd nämns “Stadsodling är ett betydelsefullt inslag i staden både för rekreation och matproduktion för den som odlar.” (Malmö stad, 2020, s. 40) och detta under rubriken *Landsbygd och jordbruk* i kapitlet *Park, rekreation, natur och jordbruk*. Att stadsodling nämns i båda översiktsplanerna kan tyda på att politiskt intresse och planer för det från Malmö stads sida existerar. Det kan också tyda på begränsat intresse eftersom det endast nämns en gång. Samtidigt kan tolkas att stadsodling i den kommande översiktsplanen identifieras vidare med två funktioner. Att stadsodling kan fungera som både rekreation och för kommersiell matproduktion. Från intervjuerna kunde etableringsprocessen för stadsodling på allmän platsmark finnas vara väl etablerat. Kommersiell stadsodling är ett nyare koncept i staden, men flera av informanterna nämnde att det politiska intresset för kommersiell stadsodling i Malmö stad är begränsat (Informant 1, 20201125; Informant 5, 20201208; Informant 3, 20201130). Intresset för detta kan tolkas förändrat genom

den kommande översiktsplanen då den behandlar stadsodling även i kommersiell form. Den låga frekvensen av ordet kan dock tyda på mindre intresse såsom nämndes under flera intervjuer.

Med detta i åtanke identifierade Informant 1 (20201125) projektet Stadsbruk som den största drivkraften till att Malmö stad etablerade Vintrie odlingsområde och i samband med förtätning så togs beslutet snabbare. Det var således ett pilotprojekt i Botildenborg som staden vill hjälpa till med. Trots mängden och intresset för odlingslotter och kolonilotter i staden nämnde Informant 1 (20201125) en annan drivkraft som “Det har ju funnits också ett behov kan jag säga alltså vi har ju i Malmö stad haft de här odlingslotterna till privatpersoner”. Detta eftersom dessa odlare inte får lov att sälja sina grönsaker. Malmö stads visioner med kommersiella stadsodlingar beskrev Informant 1 på följande vis “Alltså om vi har de här odlingarna i staden så gynnar det sysselsättningen och det gynnar den biologiska mångfalden och det gynnar produktion av närodlat [...]”. Att använda marken på ett alternativt sätt som kan gynna mer menade informanten också är målet. Samtidigt finns målet med Vintrie odlingsområde att utveckla det med högre uthyrningsgrad och större område då marken är planerad för ändamålet 15 år framåt med visionen av en ekologisk odling som nås med cykel (Informant 1, 20201125).

Med ett långsiktigt perspektiv på odling för eget bruk är även syftet med stadsodlingar på allmän platsmark, enligt Informant 2 (20201126), men framför allt sociala hållbarhetsaspekter. Genom att skapa sociala gemenskaper som bidrar till att träffa nya människor och att lära av varandra kan tryggheten i området öka. Varför detta koncept etablerades var då det började med gerillaodlare 2010 som startade odlingen i Enskifteshagen där kommunen sedan fick engagera sig eftersom det var på kommunal mark (Informant 2, 20201126). Informant 2 (20201126) belyste att idag möjliggör kommunen stadsodlingar för att underlätta för människor med intresset som kommer med frågan, istället för att politikerna givit uppdraget, samtidigt finns inga planer på att utöka antalet odlingar. Informant 2 (20201126) nämnde även att “På vissa ställen är de så populära odlingslotterna så folk får stå i kö i flera år och då kanske man går med i en sån här odlingsförening tills man får en någonstans.”. Likt Malmö stads mål med stadsodlingar på allmän platsmark nämnde Informant 4 (20201202) att MKB möjliggör stadsodlingar för att skapa trygghet och möten mellan människor som bor i deras områden. Detta har MKB under en längre tid möjliggjort för att “[...] stadsodling visat sig vara ett bra verktyg för att få folk att träffas och

skapa de här banden mellan folk.“ (Informant 4, 20201202). Den miljömässiga aspekten nämndes även vara en faktor. Under intervjun framkom att MKB började möjliggöra stadsodling då intresset ökade och hyresgäster önskade odla, vilket de fortfarande gör och MKB fortsätter därför möjliggöra konceptet (Informant 4, 20201202).

Under intervju 5 framkom diskussionen om att vara entreprenör för att kunna göra något med passion, i detta fall för att kunna etablera och driva en stadsodling, vara viktig i dagens samhälle. Med några småskaliga kommersiella existerande stadsodlingar med liten inkomst i Botildenborg som hade behov av att utvecklas startades projektet och inkubatorprogrammet Stadsbruk. Drivkraften bakom projektet var således motivationen till att göra etableringen av kommersiell stadsodling enklare och en del av samhället genom att visa ekonomisk hållbarhet för olika aktörer (Informant 5, 20201208). Målet med projektet menade Informant 5 (20201208) är att öka antalet kommersiella stadsodlingar runt om i europeiska städer, skapa förutsättningar för entreprenörer att bli stadsodlare och “Vi vill att kommersiell stadsodling blir en del av samhällsplaneringen.” (förf. Övers.). Detta genom att skapa modeller för staden som visar att det kan gynna kommunen genom att jobb skapas, vilket bidrar till social hållbarhet. Den hållbarhetsdimension som enligt Informant 5 är största fokus för Malmö stad (20201208). Några ekologiska hållbarhetsaspekter uttrycktes inte explicit under intervjun, men Informant 5 (20201208) belyste sin egen upptäckt av den gröna aspekten av stadsodling, essensen av att återskapa relationen till matproduktion och att lokal matproduktion bör ökas. Som odlare i Vintrie menade Informant 3 (20201130) att från början var visionen att bli småskalig bonde och att skapa en alternativ livsstil men att hitta någon mark var avgörande för att etablera något. Projektet Stadsbruk möjliggjorde tillgängligheten av mark i Malmö och blev därför drivkraften till etableringen av informantens stadsodlingen (Informant 3, 20201130). Passionen och intresset menade Informant 3 (20201130) är den största drivkraften till att etablera stadsodlingar bland de flesta och uttryckte det som följande att “Faktiskt göra någonting som är lite bättre än det vanliga liksom.”. Det största målet för Informant 3 (20201130) är att visa en hållbar affärsmodell som är lönsam för kommersiell stadsodling eftersom det är ett nytt koncept för entreprenörskap som ingen tror på. “Men så fort vi som företagare kan visa en omsättning och skatteintäkter till kommunen och faktiskt anställa folk så börjar folk ta det på lite mera allvar [...]“ sade Informant 3 (20201130). Detta kan också locka unga människor som kan återskapa intresse och

engagemang i Sveriges jordbruk både i och utanför staden. Samtidigt belystes att social och ekologisk hållbarhet även är viktig men att ekonomisk hållbarhet främst krävs i dagens samhälle (Informant 3, 20201130).

4.1.2 Möjligheter

4.1.2.1 Lärdomar

I intervju 1 och 2 nämndes en rad möjligheter med etableringsprocessen av kommersiell stadsodling och stadsodling (Informant 1, 20201125; Informant 2, 20201126). Informant 1 (20201125) menade att när Vintrie odlingsområde beslutades vara det enda passande området efter en lång process att hitta mark i kommunen finns nu många möjligheter med kommersiell stadsodling. Under intervju 1 framkom att möjligheten till vidare expansion var ett krav på platsen vilket bidrog till valet av Vintrie som ligger i Hyllie, ett område med vid pågående exploatering (Informant 1, 20201125). Vidare identifierades att Vintrie odlingsområde är det första av denna typ i Malmö vilket bidrar till många möjligheter att dra lärdomar av det. Exempelvis uttryckte Informant 1 (20201125) "Vi har mycket att lära oss." och "Här finns då också möjligheter sen att göra det här åtta hektar ytterligare.". Exempelvis pekade Informant 1 (20201125) på lärdomar som att arrendepriset hade kunnat vara annorlunda och att gemensamhetshuset inte hade behövts. Att denna plats gjordes tillgänglig var för Informant 3 (20201130) en möjlighet att starta kommersiell stadsodling. Informant 3 (20201130) uttryckte följande "Ett annat alternativ är ju att gå direkt till en markägare och fråga om man får hyra en bit mark av dem men där kommer ju nästa problem med vatten, elektricitet, stängsel o.s.v. I det här projektet finns alla de här sakerna med från början och gör det lite enklare.". Trots att arrendepriset är högt menade Informant 3 (20201130) att området är centralt med närhet till kunder och tillgången till vatten och el finns. Dessa faktorer möjliggör således etableringen av stadsodling. Som nämndes under intervju 1 så belyste Informant 3 (20201130) också lärdomar som kan dras i Vintrie för att utvecklas för varje år. Informant 5 (20201208) uppmärksammade också markfrågan. Detta då informanten menade att trots förtätning finns fortfarande lite mark kvar i städerna och samtidigt finns pengar och människor som vill odla (Informant 5, 20201208). Att städerna i Sverige äger den mesta av marken i kommunen menade Informant 5 (20201208) därför är en möjlighet, "Om man har staden ombord och de gör mark tillgänglig har man

plötsligt tillgång till ganska mycket.” (förf. Övers.). Genom att kommunen möjliggör mark för kommersiella stadsodlingar kan exempelodlingar etableras och vidare spridas (Informant 5, 20201208).

4.1.2.2 Mervärden

“Så det mesta tycker vi bara är bra och de tycker det är bra att de får stöd från oss.” uttryckte Informant 2 (20201126) om stadsodling på allmän plats, som funnits sedan 2010 i Malmö. Likt Vintrie odlingsområde så fanns mycket att lära vid första etableringen och under åren utvecklades därför en modell för etableringsprocessen där föreningar skriver avtal och ges möjlighet till att göra ett aktivt val av plats för odling (Informant 2, 20201126). Detta för att kvarhålla intresse och skötsel av platsen, enligt Informant 2 (20201126). Under intervjun framkom att föreningarna har olika syften med odlingarna, förutom just att odla, men att det ska gå utanför eget intresse för att kommunen ska vilja möjliggöra odlingen. Från kommunens sida menade Informant 2 (20201126) att odlingarna kan möjliggöra flera faktorer som till exempel studiebesök och att det “[...] skapar liksom massor ringar på vattnet i området lite så.“ Informant 2 uttryckte även följande

“Öka tryggheten i området är en väldigt viktig faktor som vi märker att de här bidrar till till exempel. Människor vistas på en plats ute det skapar ju trygghet med att det finns människor där när man är ute och går själv liksom. Många får väl liksom besökare som stannar till och en del får nya medlemmar på det sättet.“

(Informant 2, 20201126)

Informant 1 (20201125) nämnde att i Vintrie har också möjligheten till internationella studiebesök uppkommit. Likt stadsodling på allmän plats möjliggör MKB stadsodling genom avtal för hyresgäster och föreningar genom olika koncept (Informant 4, 20201202). Möjligheten med dessa stadsodlingar identifierade Informant 4 (20201202) är att det skapar “Flera utemiljöer.”, men att lärdomar och utveckling likt Vintrie kan ske trots väletablerade koncept. Informant 1 (20201125) menade att framtida kontraktsodlingar med till exempel Ikea är en möjlighet med denna kommersiella stadsodling i Vintrie. För kommersiell stadsodling tar kommunen ut en hyra då kapitalt stöd inte får ges till företag medan de på allmän plats lånar ut

platsen utan kostnad. I Vintrie odlingsområde har kommunen möjliggjort tio odlingsplatser, ett gemensamhetshus, toalett, vatten och el samtidigt som odlarna inte behövt hyra hela sin yta med en gång utan först efter tre år (Informant 1, 20201125). Informant 2 (20201126) nämnde att “Men de senaste åren har vi kunnat erbjuda enklare material som jord, tätjord, nya pallkragar, förvaringslösningar.” då kommunen har en liten varierande budget för detta ändamål.

4.1.2.3 Intresse för odling

Informant 2 (20201126) belyste att de dock inte har en rad avtal med föreningar men att “Det står alltid människor på kö”. Att det allmänna intresset för odling är stort och att särskilt odlingslotter är mest populärt var något Informant 2 (20201126) adresserade. På samma sätt identifierade Informant 1 (20201125) att behovet av odlingsplatser är stort och att “Det finns en väldig positivitet och framtidstro tror jag kring det här med odling.”. Ett växande intresse för stadsodling i olika former kunde även identifieras under intervju tre, fyra och fem (Informant 3, 20201130; Informant 4, 20201202; Informant 5, 20201208). Informant 3 (20201130) uttryckte bland annat följande “Men som det är nu så är det bara en möjlighet som växer.”. Både Informant 3 (20201130) och 5 (20201208) belyste efterfrågan på lokalproducerat som en möjlighet till detta intresse. “Så det finns en efterfrågan för det, det är ett stort intresse för människor att återskapa kontakten med mat.” (förf. Övers.) menade Informant 5 (20201208). Under intervju fyra framkom att intresset istället varierar från område till område men att det “[...]helt enkelt är kunder som vill engagera sig i sitt närområde.” (Informant 4, 20201202).

4.1.3 Utmaningar

4.1.3.1 Långsiktighet

Trots det allmänna intresset i Malmö belyste alla aktörer olika utmaningar med etableringsprocessen och hur det möjliggörs i staden. Kunskap, tid och hårt arbete är viktiga krav på odlarna för att stadsodlingen ska skötas om långsiktigt. Även om ett intresse finns är stadsodling inte för alla (Informant 1, 20201125; Informant 2, 20201126; Informant 3, 20201130; Informant 4, 20201202; Informant 5, 20201208). Informant 4 (20201202) menade att flera etablerade odlingar på kvartersmark har övergetts efter ett tag och Informant 3 (20201130)

påpekade att “Men nu har jag fått höra att det är mera problem med att hitta folk som vill göra det för att marken finns ju här nu.”. Som en lösning på detta har Stadsbruk haft testodlingar där kunskap om ekonomi och odling skapas för att kunna ha en aktiv långsiktig stadsodling i Vintrie (Informant 5, 20201208). “Men det går ju lite grann upp och ner.” uttryckte Informant 1 (20201125) om intresset vilket kan vara en utmaning trots lösningen. Informant 2 (20201125) uppgav i motsats ingen oro för intresset eller skötsel.

4.1.3.2 Tillgänglig mark

Markfrågan är något alla informanterna diskuterade som en utmaning när det gäller att etablera stadsodlingar. På allmän plats och kvartersmark odlas det oftast i pallkragar vilket framgick under intervju två och fyra (Informant 2, 20201126; Informant 4, 20201202). Detta för att frångå kostnader med provtagningar av miljöföroreningar i marken, enligt Informant 2 (20201126). Samtidigt menade Informant 4 (20201202) att reglerna för detta skulle kunna förtydligas från kommunens sida. Detta var också något som stöttes på under sökandet efter passande mark för kommersiell stadsodling enligt Informant 1 (20201125). I samband med denna fråga belyste Informant 3 (20201130) och Informant 5 (20201208) att det politiska intresset spelar en central roll att mark kan göras tillgänglig för stadsodling och då särskilt för ett långtidsperspektiv. Exempelvis uttryckte Informant 5 (20201208) följande “Tricket var att i Malmö har vi ingen politisk support.” (förf.Övers.) samtidigt som Informant 3 (20201130) visade på att kommunen vill att odlarna ska lyckas i Vintrie men att de måste kunna visa politikerna att det går att leva på kommersiell stadsodling. Från kommunens sida adresserade Informant 1 (20201125) denna utmaning också då det inte är högprioriterat i frågan om markkonkurrens i en förtätad stad med tanke på efterfrågan på bostäder. Likaså nämnde Informant 2 (20201126) att stadsodlingarna inte ligger så centralt vilket kan vara en utmaning, men att politikerna är positiva till stadsodling.

4.1.3.3 Organisation

Den organisatoriska processen med kommunen och avtalsprocessen var en annan utmaning som identifierades under alla intervjuerna. “Ja som alla myndigheter och kommuner så är det en ganska trög struktur att komma igenom.” sa Informant 3 (20201130) och menade att det varit en

hel del konflikter mellan odlarna och kommunen. Liknande nämnde Informant 4 (20201202) att det kan ta tid att etablera en stadsodling vad gäller lagar och regler i och med kontakt med kommunen. Ur Malmö stads perspektiv berörde både Informant 1 (20201125) och 2 (20201126) att processen kan kräva tid och administration. Som ett resultat av detta uttryckte Informant 2 (20201126) en önskan om samverkan mellan olika former av stadsodling i det urbana rummet. Dock skiljer sig hyra fortfarande dessa typer av odlingar åt, vilket kan försvåra samverkan (Informant 2, 20201126). Informant 5 (20201208) sa också att det är svårt att kombinera sociala och ekonomiska hållbarhetsaspekter. I linje med detta menade Informant 5 att utmaningen just är att “Avdelningar inom de själva de samarbetar inte med varandra” (förf. Övers.).

4.2 Teoretisk analys

4.2.1 Stadsodling och hållbarhetsidealet

4.2.1.1 Intressen i den täta staden

Malmö stad kan utifrån resultatet sammanfattningsvis konstateras planera för stadsodling medan den politiska prioriteten enligt intervjuerna är begränsad. Kommunen möjliggör både stadsodling på allmän platsmark för föreningar och kommersiell stadsodling medan det senare är ett nyare koncept. Med det nya konceptet identifierades möjligheter med att lärdomar kan dras. Lärdomar om vad som behövs och hur etableringsprocessen kan utvecklas för att vara fungerande för alla parter. Vid båda typerna av stadsodling har kommunen bidragit med bland annat vatten eller redskap, men det som skiljer dem åt är hyran. Trots detta skulle samverkan mellan aktörerna kunna utvecklas för att förenkla den organisatoriska processen. Något annat som skiljer sig är att planer finns för att utöka den kommersiella stadsodlingen, vilket kan tyda på mera prioritet. Intressekonflikten för ägandet av marken mellan tillväxt och rättvisa kan här belysas (Campbell, 1996). Detta då frågan om hur mark för olika typer av stadsodlingar således finns olika intresse för från kommunens sida. Kommersiella stadsodlingar kan skapa arbetstillfällen och ekonomisk vinning medan andra stadsodlingar har visat sig skapa sociala sammanhang som bidrar trygghet i dess område. Samtidigt som båda planeras för kan en typ av stadsodling få högre prioritet beroende på intresse för tillväxt eller rättvisa. Hur olika typer av stadsodlingar integreras som planeringsstrategi kan således avgöras av hur olika hållbarhetsdimensioner prioriteras. Vem som

då får tillgång till stadsodlingarna kan därför ifrågasättas. Alla informanterna belyste att odling inte är för alla. Att integrera stadsodlingar i planeringen kan således skapa orättvisa i staden beroende på om det är en särskild målgrupp som egentligen har intresse för detta.

Med det aktuella idealet för hållbarhet om grönska i den täta staden kan den ökade medvetenheten om grönska för välmående finnas vara beskrivet under intervjuerna (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Detta då det stora allmänna intresset för stadsodling i hela staden är en möjlighet identifierad av alla informanter. Dock kan ifrågasättas hur stort intresset är och om detta är en pågående trend som kommer att förändras. Vissa informanter påpekade också att detta intresse kan minska. Detta kan förklara hur stadsodling nämns och prioriteras i kommunens planer. Långsiktig hållbarhet är därför en utmaning för att stadsodlingar ska fortsätta skötas om i alla fall. Markfrågan blir här en viktig faktor och kan finnas vara en utmaning i olika slag för alla intressenter i relation till kommunen, men också för kommunen. Konflikten mellan grönska och ekonomisk vinning i den täta staden kan förklara denna utmaning och som Tappert, Klöti & Drilling (2018) belyser i sin studie kan det vara ett dilemma för planerare att skapa plats för stadsodling som grön infrastruktur i förtätningen av staden. Beroende på stadsodlingens hållbara funktion kan således prioriteten av stadsodling som planeringsstrategi i den täta staden avgöras. Däremot har kommunen tillgängliggjort mark i Vintrie, som skapar sysselsättning och hyrs ut mot avgift, och några olika platser på allmän platsmark som å andra sidan inte finns planer på att utöka. Samarbete och lärdomar mellan olika intressenter skulle därför kunna vara en möjlighet för att utveckla avtalsprocesser och den organisatoriska processen för båda typer av stadsodling med kommunen. Det politiska intresset för kommersiell stadsodling identifierades vara svagt av flera informanter och tvärtom för stadsodling på allmän platsmark enligt Informant 2 (20201126).

Från resultatet av dokumentanalysen kunde ett visst politiskt intresse för stadsodling likaså identifieras. Intresset kunde även tolkas vara ökande då kommersiell stadsodling uppmärksammas i den kommande översiktsplanen, vilket skulle kunna finnas vara ett resultat av kommunens etablering av Vintrie odlingsområde. Att flera platser för stadsodlingar här inte blir prioriterade kan relateras till förtätning, vilket också belystes under intervjuerna (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Stadsodlingar kan enligt översiktsplanerna bidra med rekreation och

kommersiell matproduktion. Detta kan identifieras med Malmö stads övergripande mål om grön förtätning, ökad sysselsättning och att göra det offentliga rummet till en demokratisk, trygg, jämställd och kulturell arena i gällande översiktsplan (se avsnitt 3.2). Det aktuella planeringsidealet för hållbarhet genom förtätning och integration av grönska kan alltså finnas följas av Malmö stad, men vilken typ av stadsodling som får mest plats i den täta staden kan däremot ifrågasättas (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Planeringsidealets påverkan om medvetenheten av grönstrukturens ekologiska, ekonomiska och sociala värden kan också identifieras genom kommunens mål och drivkrafter med de två typerna av stadsodling som genomsyras av sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarhetsmål (Tappert, Klöti & Drilling, 2018). Dessa hållbarhetsmål kan från intervjuerna också finnas utgöra drivkrafter och mål till etablering av stadsodlingar hos de andra intressenterna, som att skapa trygghet och ekonomisk vinning.

Dessutom belyste alla informanter ett ökande allmänt intresse och efterfrågan på stadsodling av olika slag som en drivande faktor till flera etableringar av stadsodlingar. Likt Malmö stads sociala hållbarhetsmål med stadsodling på allmän platsmark kan MKB finnas medan kommunens mål med kommersiell stadsodling i Vintrie är främst att skapa sysselsättning. Detta kan tolkas vara både social och ekonomisk hållbarhet. Av de andra intervjuerna framkom att ekonomisk hållbarhet är det främsta målet för att samhällssystemet kräver detta samtidigt som drivkraften istället är intresset. Frågan om att kombinera sociala och ekonomiska hållbarhetsaspekter med stadsodling framkom dock under flera intervjuer vara komplicerad, vilket enligt stadsplaneraren Campbell (1996) kan förklaras genom intressekonflikten av ägandet mellan olika aktörer där sociala och ekonomiska intressen motsätter varandra. Detta kan påvisa behovet av dessa olika sorters stadsodlingar eftersom hållbarhetsdimensionerna enligt Campbell (1996) också är beroende av varandra. Att uppnå hållbar utveckling beskrivs som en balans mellan alla tre hållbarhetsdimensionerna enligt Campbell (1996). Ekologisk hållbarhet nämndes ett fåtal gånger under intervju 1, 3 och 4 och aldrig under de resterande intervjuerna. Hur den ekologiska hållbarhetsdimensionen prioriteras i detta sammanhang kan ifrågasättas, men kan också tolkas vara en självklarhet.

4.2.1.2 Stadsodling som ett fix för hållbarhet

Frågan om hur hållbart detta planeringsideal egentligen är kan därför samtidigt ställas. Enligt While, Jonas och Gibbs (2004) koncept *Urban Sustainability Fix* har hållbarhetsstrategier blivit ett lokalt politiskt ansvar för att kunna följa kravet ekonomisk tillväxt i den konkurrenskraftiga globala världen. Dessa hållbarhetsideal som följs av Malmö kan utifrån detta koncept därför ifrågasättas. Detta då resultatet visar på planeringsstrategier för stadsodling och senare också kommersiell stadsodling som följer invånarnas intresse för alternativa livsstilar. Med en stad som ger möjlighet till alternativa livsstilar kan attraktivitet skapas. Således kan också ifrågasättas vilka invånares intresse detta följer och för vem stadsodlingar etableras. Kommersiell stadsodling kan få mera plats än andra stadsodlingar i den täta staden då dessa medför ekonomisk vinning. Ett aktivt val av stadsodling som social och ekologisk hållbarhet med en balans mellan dem för att uppnå ekonomisk utveckling kan här tolkas som medveten hållbarhetsstrategi från kommunen sida (While, Jonas & Gibbs, 2004). Denna strategi kan enligt intervjuresultat också visa på att den inte provocerar allmänhetens intresse och följer ekonomisk utveckling (Jonas, MacCann & Thomas, 2015). Detta då ekonomisk och social hållbarhet framkom vara ett medvetet prioriterat mål hos informanterna som följer kommunens övergripande mål. Samtidigt nämndes också under intervjuerna att drivkraften till etableringen av kommersiell stadsodling i Malmö var projektet Stadsbruk som är ett nytt koncept, vilket således kan tolkas vara en del av att förbättra stadens internationella profil och attrahera för att således ekonomiskt utvecklas. Stadsodling som en planeringsstrategi för hållbar utveckling kan därför finnas vara en aktuell strategi för Malmö att skapa attraktivitet för att följa efterfrågan, men behöver egentligen inte vara ekologiskt, social och ekonomisk hållbart. Att stadsodling inte är för alla nämndes även under flera intervjuer och kan därför resultera i ojämlikheter som att stadsodlingar och dess produkter inte är tillgängliga för alla. Detta kan således förklara resultatet av mindre förekomst i dokumentanalysen. Hur lokala myndigheter integrerar stadsodling i sin planering kan därför vara avgörande för hur hållbart organiserat stadsodling är i det urbana rummet.

5 Avslutning

Denna studie har genomförts med syftet att utforska aktuella attityder och tankar om stadsodling hos olika intressenter i relation till kommunens för att utöka förståelse om hur aktuella planeringsideal för hållbarhet kan utgöra en roll för pågående etableringar av stadsodling. Detta genom att studera möjligheter, utmaningar, drivkrafter och mål med etableringen av stadsodlingar i Malmö. I denna del kommer frågeställningarna för studien att behandlas utifrån tidigare presenterad analys för att presentera och diskutera slutsatser. Därefter presenteras områden och idéer för framtida forskning som vidare skulle kunna utforskas inom ämnesområdet.

5.1 Slutsats

Hur förhåller sig fenomenet stadsodling till aktuella planeringsideal för hållbarhet?

- Varför och med vilka mål etableras stadsodlingar just nu i Malmö sett ur olika aktörers perspektiv?
- Vilka möjligheter och utmaningar kan identifieras i etableringsprocessen av stadsodlingar?

Det allmänna intresset för stadsodling i olika former i Malmö stad är idag stort. Olika typer av stadsodling kan finnas vara en planeringsstrategi för hållbarhet från Malmö stads sida då målen är att öka sysselsättning, skapa trygghet och öka den biologiska mångfalden. Malmö möjliggör idag både stadsodlingar och kommersiella stadsodlingar, men prioriteten av de olika typerna av stadsodlingar kan dock ifrågasättas. Flera intressenter nämnde att det politiska intresset för kommersiell stadsodling inte är stort medan dokumentanalysen kunde påvisa en förändring av intresse. Av resultatet kunde flera möjligheter identifieras bland alla intressenter för att det är ett relativt nytt koncept. Därför skulle exempelvis lärdomar, kunskapsdelning och samverkan av etableringen kunna underlätta processen. Utmaningarna med etableringsprocessen är relaterade till intressekonflikter inom hållbar utveckling, dess organisatoriska avtalsprocess samt långsiktigheten. Frågan om förtätning och grönska kan i denna fråga således belysas utgöra en avgörande roll för etableringen och dess prioritet i planeringen. Drivkraften till aktuella

etableringar av både kommersiella stadsodlingar och stadsodlingar i Malmö identifierades vara det stora allmänna intresset och efterfrågan för odling. Mål och drivkrafter för etableringen av stadsodlingar visades sig också vara relaterade till alla hållbarhetsdimensioner men med fokus på sociala och ekonomiska. Exempelvis som att skapa gemenskap, trygghet, kunskap, arbetstillfällen och ekonomisk vinning.

Aktuella planeringideal för hållbarhet kan vara en påverkande faktor för fenomenet stadsodling. Detta för att förtätning med grönska kan påverka tankar och attityder om etableringsprocessen, mål och drivkrafter bland intressenter i relation till kommunens i Malmö. Intressekonflikter om mark visade sig av resultatet vara avgörande. Att kommersiell stadsodling och stadsodling kan bidra till social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet har belysts genom denna studie, men har också ifrågasatts då stadsodling i dessa former är ett relativt nytt koncept i Malmö. Förtätning med integration av grönytor kan även finnas vara en planeringsstrategi i Malmö stad och stadsodlingar kan tolkas vara en bidragande strategi om intresse för det finns. Samtidigt som dessa stadsodlingar identifierats skapa ekonomiska och sociala värden bör kvaliteten på dessa grönytor och dess offentliga eller privata funktioner uppmärksammas då social ojämlikhet i det urbana rummet kan uppstå. Att skapa trygghet i områden i staden är något vissa stadsodlingar kan bidra till. Dock kan det också göra området mera attraktivt vilket kan öka det ekonomiska värdet som kan tvinga invånare därifrån. Från intervjuresultatet kunde också identifieras att stadsodling inte är för alla, men att intresset för det är stort. Det politiska intresset kunde ses förändrat då stadsodling senare nämns ha både sociala och ekonomiska funktioner. Konceptet stadsodling kan således tolkas vara en fungerande hållbarhetsstrategi beroende på platspecifika förhållanden som vilken form, hur många och för vem det etableras. Frågan om vilken prioritet olika typer av stadsodling får, vilken hållbarhetsaspekt den bidrar med, vem som får tillgång till odlingen och var de kan etableras i den täta staden bör alltså tas i åtanke vid planering för det.

I sökandet efter alternativa livsstilar och välbefinnande i staden under pågående klimatförändringar är stadsodling en växande trend. Detta har också börjat ta plats som strategi bland lokala myndigheter. Att stadsodling som planeringsstrategi för hållbarhet tar plats i Malmös planering drivs idag, enligt resultatet av denna studie, av det allmänna intresset. Detta kan också tolkas vara en del av det aktuella planeringsidealet där hållbarhet emellertid kan

fungera som ett verktyg för staden att marknadsföra sig i den globala interurbana konkurrenskraften. Denna studie har visat på komplexiteten för det aktuella växande konceptet stadsodling och hur detta integreras som lokala hållbarhetsstrategier i Malmö. Trots att stadsodlingar tidigare existerat under historien kan detta finnas vara ett nyare mångtydigt koncept. Konceptet med flera olika syften kan medföra både utmaningar och möjligheter för samhällsplaneringen. Att integrera stadsodling som planeringsstrategi kan vara hållbart ur flera perspektiv. Beroende på hur stadsodling tar form i det urbana rummet samt planeras och prioriteras för kan detta påverka hur det bidrar till grönska med hög kvalitet i den täta hållbara staden. Avslutningsvis bör därför frågan ställas; hur ska vi låta städerna gro?

5.2 Framtida forskning

Denna studie har utforskat möjligheter, utmaningar, drivkrafter och mål med etableringen av det växande konceptet stadsodlingar och det aktuella planeringsidealet för hållbarhets roll som en del av det. Som tidigare nämnt har detta mångfacetterade nya koncept en rad möjligheter till framtida forskning. Exempelvis skulle liknande undersökning kunna göras på annat geografiskt område. Andra stadsodlingsformer skulle också kunna undersökas som exempelvis takodlingar eller takfarmer alternativt djupdyka i ett enda stadsodlingsprojekt. Likaså skulle framtida forskning kunna undersöka hur organisationen för stadsodling som planeringsstrategi för hållbarhet kan genomföras på alternativa sätt eller optimeras. Möjligheterna till att fylla kunskapsluckan inom detta ämnesområde är många och kan därför också göras på olika nivåer såsom lokal, regional, nationell och internationell.

Intervjuer

Intervju 1

Informant 1, fastighets- och gatukontoret Malmö stad, personlig intervju via Zoom, 40 minuter, 2020-11-25.

Intervju 2

Informant 2, fastighets- och gatukontoret Malmö stad, personlig intervju via Zoom, 40 minuter, 2020-11-26.

Intervju 3

Informant 3, odlare i Vintrie, personlig intervju via Zoom, 40 minuter, 2020-11-30.

Intervju 4

Informant 4, MKB, personlig intervju online via Zoom, 20 minuter, 2020-12-02.

Intervju 5

Informant 5, Stadsbruk Botildenborg, personlig intervju online via Zoom, 60 minuter, 2020-12-08.

Dokument

Malmö stad (2018). *ÖVERSIKTSPLAN FÖR MALMÖ Planstrategi*.

https://malmo.se/download/18.270ce2fa16316b5786c18924/1528181608562/ÖVERSIKTSPLAN+FÖR+MALMÖ_antagen_31maj2018_lowres.pdf [2020-12-10]

Malmö stad (2020). *ÖVERSIKTSPLAN FÖR MALMÖ Översyn 2019-22*

Underlag för samråd.

https://malmo.se/download/18.4f363e7d1766a784af164a2/1610117936268/ÖP2022_samrådsförelag_20200323.webb.pdf [2020-12-10]

Referenser

Allen, M.R., O.P. Dube, W. Solecki, F. Aragón-Durand, W. Cramer, S. Humphreys, M. Kainuma, J. Kala, N. Mahowald, Y. Mulugetta, R. Perez, M. Wairiu, and K. Zickfeld (2018). Framing and Context. I: *Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty* Masson-Delmotte, V., P. Zhai, H.-O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P.R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J.B.R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M.I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, and T. Waterfield [red.]. ss. 49-92

https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2019/06/SR15_Full_Report_High_Res.pdf

[2020-10-27]

Berg, M. & Andersson, J. (2015). *Stadsnära matproduktion Hur skapar vi förutsättningar för lokal mat?* Mistra Urban Futures Report 2015

<https://www.mistraurbanfutures.org/sv/publikationer/stadsnara-matproduktion-hur-skapar-vi-forutsattningar-lokal-mat> [2020-11-19]

Boverket (2020). *Användning av kvartersmark.*

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/planbestammelser/anvandning-av-kvartersmark/> [2020-12-16]

Boverket (2020). *Användning av allmän plats.*

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/planbestammelser/anvandning-av-allman-plats/> [2020-12-16]

Boverket (2016). *Det ska finnas plats för livet i en tät stad!*

<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/fortatning-av-stader/>

[2021-01-08]

Boverket (2012). *Grönstruktur i landets kommuner*.

<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2012/gronstruktur-i-landets-kommuner.pdf> [2021-01-08]

Campbell, S. (1996). Green Cities, Growing Cities, Just Cities? Urban planning and the Contradictions of Sustainable Development. I: Faistein, S. S. & DeFilippis, J. (red.) (2016). *Readings in Planning Theory*. 4:e upplagan. West Sussex: John Wiley & Sons, Ltd. ss. 214-241

Campbell, S. (2016). *The Planner's Triangle Revisited: Sustainability and Evolution of a Planning Ideal That Can't Stand Still*. Journal of the American Planning Association (APA), 82(4), ss. 388-397

doi: <https://doi.org/10.1080/01944363.2016.1214080>

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Fjärde upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Dixon, T. & Wilkinson, S. (2016). Building Resilience in Urban Settlements Through Green Roof Retrofit. I: Wilkinson, S. J. & Dixon, T. (red.). *Green Roof Retrofit: Building Urban Resilience*. West Sussex: John Wiley & Sons, Ltd. ss. 1-14

Farthing, S. (2016). *Research Design in Urban Planning*. London: SAGE Publications Ltd.

Flyvbjerg, B. (2006) *Five Misunderstandings About Case-Study Research*. Qualitative Inquiry, 12(2).

doi: <http://dx.doi.org/10.1177/1077800405284363>

Haaland, C. & Konijnendijk van den Bosch, C. (2015). Challenges and strategies for urban green-space planning in cities undergoing densification: *A review* *Urban Forestry & Urban Greening*, 14 (2015), ss. 760-771

doi: <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2015.07.009>

Hall, P. (2014). The City in the Garden. I: Hall, P. (red.) *Cities of Tomorrow: an Intellectual History of Urban Planning and Design Since 1880*. 4:e upplagan. West Sussex: John Wiley & Sons, Ltd. ss. 90-148

Hou, J. (2018). Governing urban gardens for resilient cities: Examining the 'Garden City Initiative' in Taipei. *Urban Studies*. 57(7). ss. 1398-1416.
doi: <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1177/0042098018778671>

Jensen, E. A. & Laurie, C. (2016). *Doing Real Research - A practical guide to social research*. London: SAGE Publications Ltd.

Jonas, A.E.G, McCann, E. & Thomas, M. (2015). *Urban Geography - A critical Introduction*. West Sussex: John Wiley & Sons, Ltd.

Jönsson, A., Åhman R. & Erlandsson, U. (2020). *Malmö*. Nationalencyklopedin (NE).
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/malmö> [2020-12-16]

Lawson, L. (2004). *The Planner in the Garden: A Historical View into the Relationship between Planning and Community Gardens*. JOURNAL OF PLANNING HISTORY, 3(2), ss.151-176
doi: <https://doi.org/10.1177/1538513204264752>

Malmö stad (u.å.). *Kolonier och odling*.
<https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Fritidsaktiviteter/Kolonier-och-odling.html> [2020-12-11]

Malmö stad (2020). *Stadsodling*.
<https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Fritidsaktiviteter/Kolonier-och-odling/Stadsodling.html>
[2020-11-20]

Malmö stad (2020). *Kolonier och odling*.
<https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Fritidsaktiviteter/Kolonier-och-odling.html> [2020-12-08]

Malmö stad (2020). *Starta en stadsodling*.

<https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Fritidsaktiviteter/Kolonier-och-odling/Stadsodling/Starta-en-stadsodling.html> [2020-12-08]

Malmö stad (2018). *ÖVERSIKTSPLAN FÖR MALMÖ Planstrategi*.

https://malmo.se/download/18.270ce2fa16316b5786c18924/1528181608562/ÖVERSIKTSPLAN+FÖR+MALMÖ_antagen_31maj2018_lowres.pdf [2020-12-10]

Nationalencyklopedin (2020). *Trädgårdsstad*.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/trädgårdsstad> [2020-11-26]

Nationalencyklopedin (2020). *Koloniträdgård*.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/koloniträdgård> [2020-11-28]

Nyström, J. & Tonell, L. (2012). *Planeringens grunder - en översikt*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Stadsbruk (2016). *VÄLJA PLATS - MALMÖ FASTIGHETSKONTORS GUIDE FÖR ATT VÄLJA LÄMPLIGA PLATSER FÖR STADSBRUK*.

<https://www.slu.se/globalassets/ew/org/inst/lapf/stadsbruk/plats.pdf> [2020-12-17]

Stadsodlingsnätverket i samarbete med Malmö stad (u.å.). *VILL DU BÖRJA ODLA?*

<https://stadsodlingmalmo.se/odla/> [2020-12-14]

Stadsodlingsnätverket i samarbete med Malmö stad (u.å.) *ÅKERMARK I MALMÖ KOMMUN*.

<https://stadsodlingmalmo.se/stadsnara-odling/> [2020-12-16]

Sveriges lantbruksuniversitet SLU (2016). *Stadsbruk - kommersiell odling i staden*.

<https://www.slu.se/institutioner/landskapsarkitektur-planering-forvaltning/forskning/forskningsprojekt/stadsbruk/> [2020-12-11]

Rasmusson, A., Andersson G. & Nilsson H.(2016). *EN GUIDE FÖR KOMMERSIELL ODLING I STADEN*. SLU. Miljöförvaltning Malmö stad.

<https://www.slu.se/globalassets/ew/org/inst/lapf/stadsbruk/stadsbruk.pdf> [2020-11-19]

Tappert, S., Klöti, T. & Drilling, M. (2018). Contested urban green spaces in the compact city: The (re-)negotiation of urban gardening in Swiss cities. *Landscape and Urban Planning*. 170(2018). Ss. 69-78

doi: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.08.016>

Tornaghi, C. (2014). Critical geography of urban agriculture. *Progress in Human Geography*. 38(4). ss. 551-567

doi: <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1177/0309132513512542>

Walker, S. (2014). Urban agriculture and the sustainability fix in Vancouver and Detroit. *Urban Geography*, 36(2016). ss. 163-182

doi: <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/02723638.2015.1056606>

While, A., Jonas, A.E.G. & Gibbs, D. (2004). The environment and the entrepreneurial city: searching for the urban ‘sustainability fix’ in Manchester and Leeds. *International Journal of Urban and Regional Research*. 28(3). ss. 549-569

doi: 10.1111/j.0309-1317.2004.00535.x

Wilkinson, S. & Torpy, F. (2016). Urban Food Production on Retrofitted Rooftops. I Wilkinson, S. J. & Dixon, T. (red.). *Green Roof Retrofit: Building Urban Resilience*. West Sussex: John Wiley & Sons, Ltd. ss. 158-188

World Commission on Environment and Development (WCED) (1987). *Our common future*. Oxford: Oxford University press.

WWF (2019). *Grönare städer – framtidens städer*.

<https://www.wwf.se/dokument/gronare-stader/> [2020-10-29]

Yin, R. K. (2007). *Fallstudier: design och genomförande*. Stockholm: Liber AB.

Zimmerman, J (2001). THE “NATURE” OF URBANISM ON THE NEW URBANIST FRONTIER: SUSTAINABLE DEVELOPMENT, OR DEFENSE OF THE SUBURBAN DREAM?. *Urban Geography*, 22(3), ss. 249-267,
doi: <https://doi.org/10.2747/0272-3638.22.3.249>

Bilagor

Bilaga 1 Visualisering av litteraturoversikt

SCOPUS

Document | Title abstract keyword | articles

Sökord	Antal sökträffar	Antal utvalda artiklar efter cited by
Urban planning AND urban agriculture	290	7
Urban planning AND urban farming	28	3
Urban planning AND urban garden	30	12
Urban planning AND rooftop garden	6	4
-	-	4 artiklar vidare valda genom referenslistor från utvalda artiklar efter sökträff

Sökning genomförd 2020-11-11

Bilaga 2 Intervjuguider

2.1 Intervjuguide Malmö stad

Vad är din roll i kommunen och hur arbetar du med stadsodlingar? Vad är dina tankar om stadsodling?

- Hur arbetar Malmö stad med stadsodlingar/stadsbruk i sina planeringsstrategier?
 - Drivkrafter och mål
- Vilka möjligheter finns med att etablera en stadsodling?
 - Vem får etablera?
 - Var får man etablera?
 - Bistår ni odlarna något?
- Vilka hinder finns med att etablera en stadsodling?
 - Vem får inte?
 - Var får man inte etablera?
 - Vilka problem finns med stadsodlingar?
- Varifrån kommer initiativet till att starta en stadsodling?
 - Hur fungerar det när man vill etablera en stadsodling?
 - Permanent eller tillfällig kontakt med odlarna
- Jag har läst om samarbetsprojekt som odlingsnätverket och stadsbruk, känner du till något om detta? Vad fungerar bra och mindre bra? Med vem?
- Skulle du kunna ge ett exempel på något pågående samarbetsprojekt kommunen har kring stadsodling?
 - Med vem? Vilka aktörer? Samarbete med fastighetsägare?
 - Vad fungerar bra och mindre bra?
- Hur skulle du vilja att stadsodling hanterades? Vad skulle underlätta?
- Finns planer på framtida samarbetsprojekt?

2.2 Intervjuguide odlare

Kan du berätta lite om dig, din stadsodling och dina tankar om stadsodling?

- Hur gick det till att etablera din stadsodling?
- Hur fungerade etableringsprocessen?
 - Inblandade aktörer
 - Alternativa platser
- Var kom ditt initiativ ifrån?
 - Drivkrafter och mål
- Vilka möjligheter finns med att etablera en stadsodling?
 - Vem får etablera?

- Var får man etablera?
- Vilka hinder finns med att etablera en stadsodling?
 - Vem får inte?
 - Var får man inte etablera?
 - Vilka problem finns med stadsodlingar?
- Har du kontakt med andra stadsodlare och andra aktörer?
 - Vad fungerar bra och mindre bra?
- Stadsodlingsnätverket och projektet Stadsbruk, känner du till något om detta? Är du del av detta? Vad fungerar bra och mindre bra? Med vem?
- Hur skulle du vilja att stadsodling hanterades? Av Malmö stad? Vad skulle underlätta för dig?

2.3 Intervjuguide fastighetsägare

Kan du berätta om din roll på MKB och dina tankar om stadsodling?

- Hur arbetar MKB med stadsodling?
 - Drivkrafter och mål
- Hur fungerar etableringsprocessen?
 - Inblandade aktörer
- Var kommer initiativet ifrån?
 - odlare / kommunen / företaget / efterfrågan
- Vilka möjligheter finns med att etablera en stadsodling?
 - Vem får etablera?
 - Var får man etablera?
- Vilka hinder finns med att etablera en stadsodling?
 - Vem får inte?
 - Var får man inte etablera?
 - Vilka problem finner MKB med stadsodlingar?
- Har ni kontakt med stadsodlarna och andra aktörer när det gäller stadsodling på kvartersmark?
- Stadsodlingsnätverket eller projekt Stadsbruk, känner du till något om detta? Är MKB en del av detta? Vad fungerar bra och mindre bra? Med vem?
- Hur skulle MKB vilja att stadsodling hanterades? Av Malmö stad? Vad skulle underlätta?

2.4 Intervjuguide Stadsbruk

Could you tell me about your role in Stadsbruk and your thoughts about urban farming?

- How does Botildenborg work with urban farming?

- Drivers and goals
- Actors/stakeholders
- Where did the initiative come from starting the project Stadsbruk?
 - Place / space in the city
 - What worked well? Not so well?
- How does it work when establishing a farm?
 - Where does the initiative come from?
 - Time
- What are the possibilities to establish an urban farm?
 - Who?
 - Where?
 - Support?
- What are the difficulties to establish an urban farm?
 - With whom?
 - Where?
 - Are there any problems?
- Do you have any other collaborations with other stakeholders?
 - With whom?
 - What works well/ not so well?
- How would Botildenborg/Stadsbruk like the establishment of urban farms being managed and planned for? By Malmö stad? (enablers/constraints)